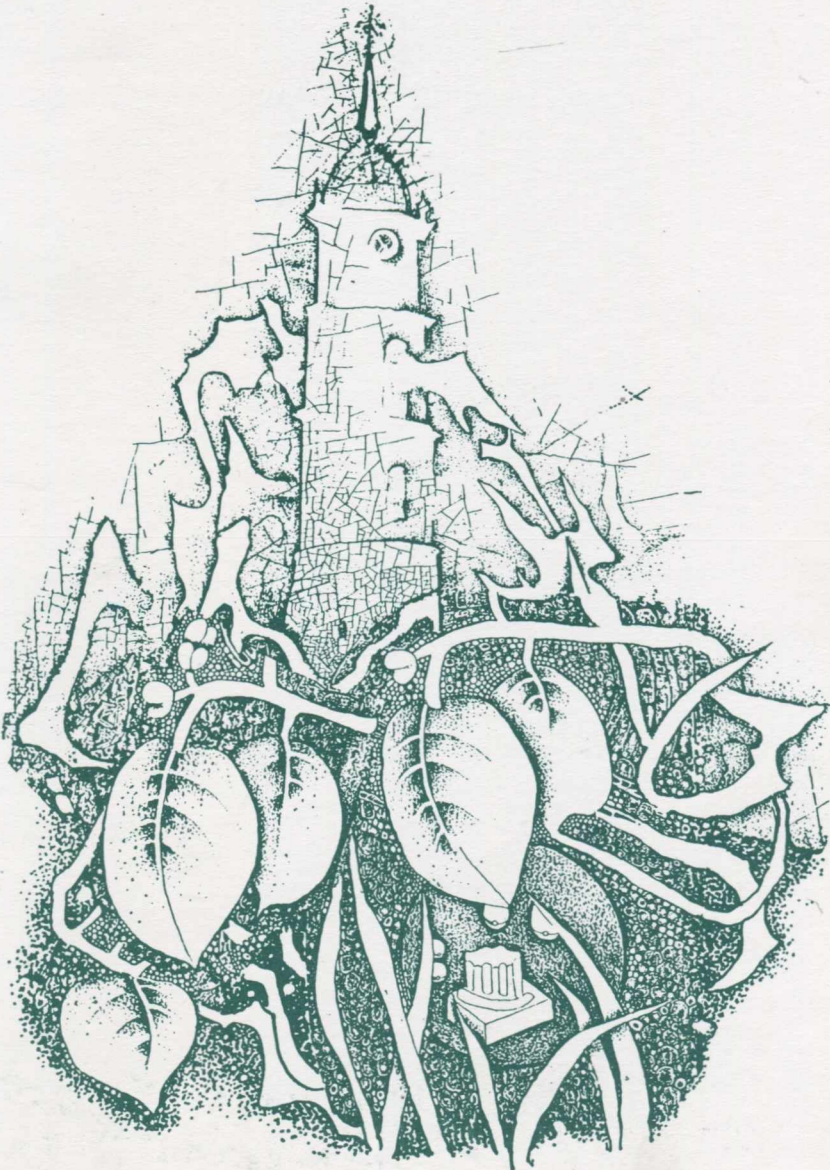

laiškas lietuviams

BALANDIS 1996 APRIL

VELYKINIAI IR PAVASARINIAI KONTRASTAI	109	Red.
XVI ŠIMTMEČIO PABAIGOS LIETUVOS BAŽNYČIA	111	Dr. Kun. J. Boruta SJ
SVEČIUOSE PAS JÉZUITUS	114	Antanas Saulaitis SJ
JÉZUS IŠ NAZARETO	118	Kun. C.C. Martindale SJ
DAILININKĖ GRAŽINA DIDELYTĖ	123	Asta Krištopienė
MYLĖKITE PRIEŠUS	125	Chiara Lubich
KITUS ĮVEIKTI GALI DAUG KAS	127	Elena Šidlauskienė
NEBIJOKITE!	132	Kęstutis A. Trimakas
GIMIMO DIENA	135	Eugenija Čiurlionienė
PAGARBA SANTUOKAI	136	Kun. K. J. Ambrasas SJ
MINTYS APIE ŠEIMĄ	137	Indrė Bartašiūnienė
KALBA	139	Juozas Vaišnys SJ
KNYGOS	140	Red.
TĖVYNĖJE	141	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	143	Red.
TRUMPAI	144	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas dail. Gražinos Didelytės grafikos darbų nuotraukomis.

Viršelio piešinys — dail. Gražinos Didelytės.

Skyrių vinjetės — dail. Rimanto Dichavičiaus.

Lietuviškas raidynas—Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (USPS 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except bimonthly July/August, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

1996 / BALANDIS – APRIL / VOL. XLVII, NO. 4

Velykiniai ir pavasariniai kontrastai

Didžiosios Savaitės liturgijoje viešpatauja ypatinga nuotaika: baigiasi Gavėnia, ir prasideda Velykos. Džiaugsmas maišosi su liūdesiu, kančia keičiasi į triumfą, mirtis kovoja su gyvybe, ant kapo iškyla Pergalės ir Prisikėlimo vėliava. Tai prasmingiausias mūsų gyvenimo simbolis. Gyvenimas yra pilnas kontrastų – tai blogio ir gėrio, šviesos ir tamsos, meilės ir neapykantos mišinys. Apšviesti tamsą, blogį nugalėti gėriu, neapykantą pakeisti meile – tai žmogaus gyvenimo uždavinys. Ši uždavinį atlikusio žmogaus mirtis – tai tik žingsnis į prisikėlimą.

Pavasarį keliai gamta. Ji pradeda gausti pergalės ir prisikėlimo himnu. Keliai nauja gyvybė, nauja augmenija. Ji rodo, kad mirtis yra laikina, kad ji greitai keičiasi į gyvybę. Tad jeigu visa gamta keliai iš mirties gyventi, nejaugi nesikels jos valdovas – žmogus?

Prisikėlusio Kristaus paveikslas Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios didžiajame altoriuje.
Dail. A. Kmieliauskas.

J. Grikenio nuotr.

XVI Šimtmečio pabaigos Lietuvos Bažnyčia – iš kerigmos į katechezę

(M. Daukšos katekizmo 400-ąsias metines minint)

Dr. kun. J. Boruta SJ

MDaukšos “Katekizmo”, kaip pirmos LDK išspausdintos lietuviškos knygos, jubiliejus - reikšminga data tautos kultūros istorijoje, nes žymi mūsų tautos kultūros naują vystymosi tarpsnį. Taip pat dvasiniame religiniame mūsų krašto gyvenime bei Lietuvos Bažnyčios istorijoje M. Daukšos “Katekizmo” išspausdinimas - reikšmingas vystymosi ir brandos slenkstis iš keriginės epochos į naują visos visuomenės katekizacijos epochą.

Kad įvertintume pirmojo spausdinto katalikiško katekizmo lietuvių kalba reikšmę, aš siūlyčiau prisiminti dvi Naujojo Testamento vietas, kurios iš pirmo žvilgsnio atrodo viena kitą išskiriančios, viena kitai prieštaraujančios:

“... mūsų tinkamumas iš Dievo, kuris padarė mus tinkamus būti tarnais Naujosios Sendoros - ne raidės, bet Dvasios, nes raidė užmuša, o Dvasia teikia gyvybę” (2 Kor 3, 5-6) ir

“Kas pažeistų bent vieną iš mažiausių paliepimų ir taip elgtis mokytų žmones, tas bus vadinamas mažiausiu dangaus karalystėje” (Mt 5,19).

Kas tai? Šv. Rašto kaip Dievo žodžio autoritetu patvirtintų teiginių akivaizdus prieštaringumas, kuriuos “suradęs” taip džiaugdavosi sovietmečio mokslinio ateizmo specialistas?! Gal antrasis teiginys atsitiktinai, kaip svetimkūnis pateko į Mato evangelijos tekstą? Juk, žvelgiant į Jėzaus moralinio mokymo visumą ir bendrą evangelijose aprašomą Jėzaus gyvenimo įvykių kontekstą, nėra nieko labiau svetimo Kristaus dvasiai ir jo skelbtai doktrinai, kaip

raidinis fariziejų fundamentalizmas? Bet iš dainos žodžių neišmesti? Kokia minėto antrojo Jėzaus posakio tikroji dvasinė prasmė? Į ką tie Viešpaties žodžiai mus kreipia bendrame Evangelijos idėjų kontekste?

“Raidė užmuša, dvasia gaivina” - tai krikščioniškojo laisvės principo deklaracija, mes nebūsime geri krikščionys, jei spontaniškai, nesąmoningai pasiduodame įstatymo ar tradicijos raidės diktatui. Krikščionybėje svarbus kiekvieno iš mūsų sąmoningas ir gilus apsisprendimas, bet ne už vieną ar kitą Jėzaus skelbtos doktrinos teiginį ar mums patikusį Jėzaus posakį, bet už visumą, už pilnatvę. Priimti turime visą Kristaus Evangeliją, neišskiriant nė mažiausių paliepimų... Turbūt tik šitaip mes galime išspręsti šią ankščiau minėtų Evangelijos teiginių antinomiją.

Drįsčiau tvirtinti, kad XVI amžiumi prasidėjusi mūsų tautos religiniame gyvenime “katekizmo” epocha yra lietuviškos krikščionybės bandymas pakilti virš atskirų lozungų bei tik etiketės pobūdžio tikėjimo, suprasti, priimti ir gyventi krikščioniškojo tikėjimo ir Evangelijos visumą.

Šiandien visuomenės ir atskiros žmogaus santykis su krikščioniškuoju tikėjimu aprašomas kaip palaipsninis procesas.

Pirmoji stadija – kerigma - pirminis susipažinimas su tikėjimu. Bendriausiais bruožais – kerigma – tai viešas skelbimas arba deklaracija, kažkas panašaus į miesto šauklio ar funkcionieriaus, siūlančio prekes visuomenei gatvėse ir aikštėse.¹ Šiandieninė prekių reklamą

dievinanti visuomenė, manau, nesunkiai supras tokią 'kerigmos' sampratą.

Bet, neduok Dieve, jei visas mūsų išsilavinimas ir žiniija būtų paremta tik laikraščių ar televizijos teikiama reklama... Mums reikia ne tik lozungų ir reklamos, bet gelmės ir pilnatvės.

Nuo oficialaus Lietuvos krikšto 1387 metų iki pat XVI šimtmečio vidurio apkrikštytosios Lietuvos visuomenė su krikščioniškuoju tikėjimu tebuvo supažindinama tik paviršutinišku kerigminių skelbimų. Pirmiausiai tai tinka liaudžiai, bet ir diduomenei... Prisiminkim XVI amžiaus Lietuvos šulą garsų Mikalojų Radvilą Juodąjį – per nepilnus du dešimtmečius jo mėtymaisi iš katalikybės į liuteronizmą, iš liuteronizmo į kalvinizmą, iš kalvinizmo į arianizmą... Ar tai neliudija jo susižavėjimo tik vienu kitu lozungu, nepasiekiant visumos?..

Pažvelkime kiek atidžiau į kerigminio krikščionybės skelbimo epochos Lietuvoje pabaigą. Tai juk Daukšos ir M. Giedraičio jaunystės metai... Ką apie tą epochą kalba mūsų tautos kultūros ir religinio gyvenimo tyrinėtojai:

Darius Kuolys:

“M. Radvila Juodasis, puikuodamasis asmenine nepriklausomybe ir atsižvelgdamas į Lietuvos politinius interesus, nerūpestingai keitė naująsias krikščioniškas tikybas tarsi išaugtus drabužius”.²

Simas Sužiedėlis:

“Valstybės suteikta laisvė religiškai apsispręsti, o reformacijos pakištas Šv. Rašto tiesų sijojimas seklius bajorus nugramzdino į painiavas ir slogias abejones. Lėkšti jų įsitikinimai pabiro įvairiausiomis sektomis, kurių vienos kūrėsi čia pat, išsirutuliodamos iš skurdaus intelektualinio bajorų išsilavinimo, o kitos buvo atneštinės tų svetimšalių, kurie dėl savo religinio radikalizmo turėjo nešdintis iš savo krašto, daugiausia Šveicarijos ir Vokietijos”.³

Viktoras Gidžiūnas:

“Protestantizmas, pasiekęs aukščiausią klestėjimo laipsnį, pats pradėjo irti iš vidaus. Laisvas Šv. Rašto aiškinimas ir autoriteto paneigimas privedė prie didelių nesutarimų ir pačius protestantus suskaldė į daugelį sektų (...) Pačiam Radvilai pereidinėjant iš katalikybės į liuteronizmą, iš liuteronizmo į kalvinizmą, nebuvo kas visus vieningai jungtų konstruktyviam darbui”.⁴

Stasys Yla:

“Reformacijos drama palietė patį Radvilą Juodąjį. Jis ėmė abejoti, ar jo pasirinktasis reformos posūkis tikrai teisingas. Minimasis jo vienas laiškas sūnui Našlaitėliui, studijavusiam Šveicarijoje, kuriame jis rašęs: “Mano sūnau, aš esu taip sumaišytas dėl mokslų ir mokytojų skirtubių, kad visai nebežinau, kuo reikia tikėti. Tu ieškok pats sau patarimo”.⁵

Jei didikų ir su platesniu pasauliu bendravusių miestiečių toks negilus ir nestabilus buvo krikščioniškos doktrinos pažinimas, tai ką bekalbėti apie paprastą kaimo liaudį. Bronislovas Natonskis SJ pateikia Braunsbergo novicijato kandidatų į jėzuitus tyrimo knygoje (1569-1575 metai f. 108 v.) aprašytą atvejį: 1573 metų liepos 24 dieną tėvas Stanislovas Herbetas apklausinėjo iš Lietuvos atvykusį kandidatą Ambraziejų Wienčką. Jis egzaminatoriui papasakojo, kad jo gimtajame lietuvių kaime, 12-kos mylių atstumu nuo Vilniaus, iš tikrųjų niekas nieko apie Dievą nežinojo. Jis pats apie Dievą pirmą kartą susimąstęs, tik susidūręs su artimo žmogaus mirtimi. Žvelgdamas į mirusio žmogaus kūną, supratęs, kas yra Dievas. “Tėve mūsų” jis išmokęs tik vėliau, kai apsigyveno Vilniuje”.⁶

Toks menkas liaudies, miestiečių ir net didikų religinis sąmoningumas buvo tik kerigminio tikėjimo skelbimo rezultatas. Kaip teisingai pastebi lietuvių evangelikų reformatų Bažnyčios istorikas Povilas Jakubėnas, žemas visos visuomenės religinės sąmonės lygis buvo gera

dirva reformacijos idėjoms plisti, bet taip pat ir plati dirva susiskaldymui skleistis bei sektoms plisti. Povilas Jakubėnas savo "Naujųjų amžių istorijoje" rašė: "Lengvai reformacijai įsigalėjus ir tartum giliai šaknis įleidus, evangelikams pradėjo grėsti pavojai viduje ir iš oro (...) Į evangelikų parapijas apie 1558 m. pradėjo sprautis įvairios sekto, ypač arijanizmas (arba antitrinitarizmas, arba unitarizmas). Ta sekta veržėsi tiek iš Lenkijos, tiek iš Karaliaučiaus. Parapijų dalis perėjo arijanizmo pusėn; kitose parapijose įvyko apgailėtinas skilimas, kuris sukėlė nesantaiką, rietenas ir nepasitikėjimą".⁷

Tai gili drama – pasitenkinimo tik religiminiu lozunginiu tikėjimo skelbimu drama. Drama, palietusi tiek pirmąjį pusšimtį metų katalikiškos, t.y. apkrikštytos, bet tik paviršutiniškai sukrikščionintos, Lietuvos, tiek ir pirmąjį lozunginį protestantiškos reformos platinimą, daugiau remiantis politikos, o ne religiniais pasaulėžiūriniais motyvais.

Su Mažvydo ir Daukšos katekizmais plačioji Lietuvos krikščionių visuomenė žengia į naują savo vystymosi etapą – katechezės epochą. Bostone leisti Lietuvių enciklopedija⁸ katekizmą aptaria, kaip krikščioniškojo mokslo dėstymą sistemingai sintetine forma, o katechezės svarbiausiu uždaviniu laiko "auklėti žmogų pilnutiniam krikščioniškam gyvenimui"⁹. Priešingai, nei kad mes turime susidaryti katekizmo vaizdą – tikėjimo pradžiamokslis, vaikams surašytas klausimų/ atsakymų forma. Toks sistemingas sintetine forma tikėjimo išdėstymas suaugusiems krikščionims ir yra M. Daukšos išverstas Grigaliaus universiteto Romoje profesoriaus jėzuito Ledesmos parašytas katekizmas. Lietuviškoji visuomenės dalis, gavusi į savo rankas lietuviškus katekizmus, vietoj fragmentinio tikėjimo supratimo jau galėjo susidaryti tikėjimo doktrinos vaizdą. Reformacijos sukelta religinio nestabilumo būsena, aštrūs konfliktai, kylantys iš kerigminio

tikėjimo pažinimo fragmentiškumo, užleidžia vietą ramesnei tarpkonfesinei diskusijai, susidaro prielaidos rimtai teologinei ir filosofinei refleksijai bei kūrybai. Po per daug ilgo, beveik 150 metų kerigminio tikėjimo skelbimo laikotarpio (1387-1547) prasideda normalusis katechezės ir teologinių svarstybų laikotarpis... Deja, neilgas, greitai nutrauktas 1655 metų rusų okupacijos ir vėlesnių XVI ir XVII amžių sandūros karų su Rusija ir Švedija. Tas neilgas laikotarpis, prasidėjęs pirmųjų katekizmų lietuvių kalba išspausdinimu, savo vėlyvesne forma apibūdinamas, kaip laikotarpis, kai mūsų kraštas religinėje ir kultūrinėje srityje ėjo koja kojon su visa krikščioniškąja Europa. Tai ir Vilniaus Akademijos-universiteto žydėjimo epochos, ir lietuviškojo baroko išsiskleidimo laikmetis, tai Liauksmo ir Sarbievijaus, Andriaus Rudaminos ir kt. epocha ir, be abejo, didžiojo žemaičių vyskupo Merkelio Giedraičio ir talkininko kanauninko Mikalojaus Daukšos kūrybos bei veiklos šimtmetis.

Šiandieninė Lietuva 50 sovietmečio metų atbloškta tikėjimo srityje į fragmentinės, kerigminės sąmonės lygį. Kada gi ji, žvelgdama į XVI-XVII amžių sandūrą, vėl iškops į aukštesnį katechezės ir teologinės mąstysenos lygį, kada Didžioji Dievo paslaptis vėl žavės mūsų širdis nebe vienu kitu savo šviesos atspindžiu, bet savo harmoninga tiesos pilnatve? Kada tos pilnatvės ir visumos pažinimas padarys mus plačios širdies ir mąstysenos krikščionimis? Kada?

Išnašos

1. Peškė H., Krikščioniškoji etika. Bendroji moralinė teologija II Vatikano susirinkimo šviesoje. T.1 Vertimo rankraštis, 1985. P. 37.

2. Kuolys D., Asmuo, tauta, valstybė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorinėje literatūroje. Renesansas. Barokas. Vilnius, Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1992. P.133.

3. Sužiedėlis S., Reformacijos sąjūdis Lietuvoje. Krikščionybė Lietuvoje. Praeitis. Dabartis. Ateitis. Kaunas, Šv. Kazimiero draugijos leidinys, 1938, P.209.

Svečiuose pas Jėzuitus

Antanas Saulaitis SJ

Po 48 val. autobusu iš nepažįstamo miesto stoties eini Švč. Rožinio Marijos bažnyčios dviejų bokštų pusėn, Amazonijos džiunglių pakrastyje tikėdamasis atgaivos. Žinodamas apie pašto kelius, labai iš anksto esi pasiuntęs laišką, kad jėzuitai misionieriai apie svečią iš anksto žinotų. Niekas prie durų neatsiliepia. Iš šventoriuje ratelį žaidžiančių vaikų sužinai, kad vėliau vakare vyks pamaldos, tai nešinas kelionmaišiu apžiūri miestelį, sausros metu nusekusią upę.

Po Mišių – keli žodeliai, ir drauge su indėnų kilmės ir indėnų kaimų kapelionais vakariečiau jame, klausydamiesi trumpomis bangomis kasdienio pokalbio tarp džiunglėse išbarstytų stotelių. Dvi tris dienas nebūsią laivelio tolyn, mielai savo vienuolijos narį nakvynei priglaudžia. Tik, žinoma, nėra vietos kambariuose – šie keliaujančių misijos stotelėms užimti. Labai braziliška yra visur rasti išeitį. O laiku pasiųstas laiškas niekad neatkeliavo.

Jeigu netoli Pusiaujo lygiai šeštą vakaro sutemsta, tai bažnyčios rūsiuose visai tamsu. Žvakutė nuveda laiptais žemyn, ir negrįstomis smėlio grindimis prieiname švariai paklotą sudedamą lovytę, kuri taip nuvargusį keleivį

traukia. Kadangi jėzuitams visada įdomi kiekvienos bažnyčios, pastato, misijos praeitis, neužmirštama svečiui paminėti, kad po minkšta žeme kelis šimtmečius laidoti mirusieji, kol imta naudotis miestelio kapinėmis. Jeigu lova būtų tvirtesnė, grindinys nors plūkto molio, būtų drąsiau; o dabar tik susisuk į paklodę, kad numirėlių iš žemės gelmių išsikišimi kaulai kartais už kojos pirštų nepradėtų traukti pas save...

Nuo senų laikų Jėzaus Draugijoje paprotys ir dėsnis – stengtis apsistoti vienuolijos namuose. Aišku, taip pigiau. Bet dar svarbiau, žodis “Draugija” reiškia draugiškumą vienas kitam, kai siekiama tų pačių tikslų ir dalijamasi pasauline 400 metų tradicijas turinčios brolijos dvasia. Panašus auklėjimas, bendros gairės (visuomet sąlygoms pritaikytos) – ir jautiesi, kaip namie, nors už kelių centimetrų (tikėkime, ramiai) ilsisi prieš daug metų pas Viešpatį pašauktas brolis, kunigas ar studentas.

Lietuvių kilmės žmogui dar niežti kitas rūpestis – susitikti su vietovės lietuviais, kurie, tęsdami senovinę svetingumo dvasią, visuomet kviečia pas save. Turbūt per visus kelionių metus pusę laiko apsistoji pas lietuvių kilmės

4. Gidžiūnas V., Katalikų Bažnyčia Lietuvoje. Lietuvių enciklopedija. T.15. Bostonas, 1968. P. 137.

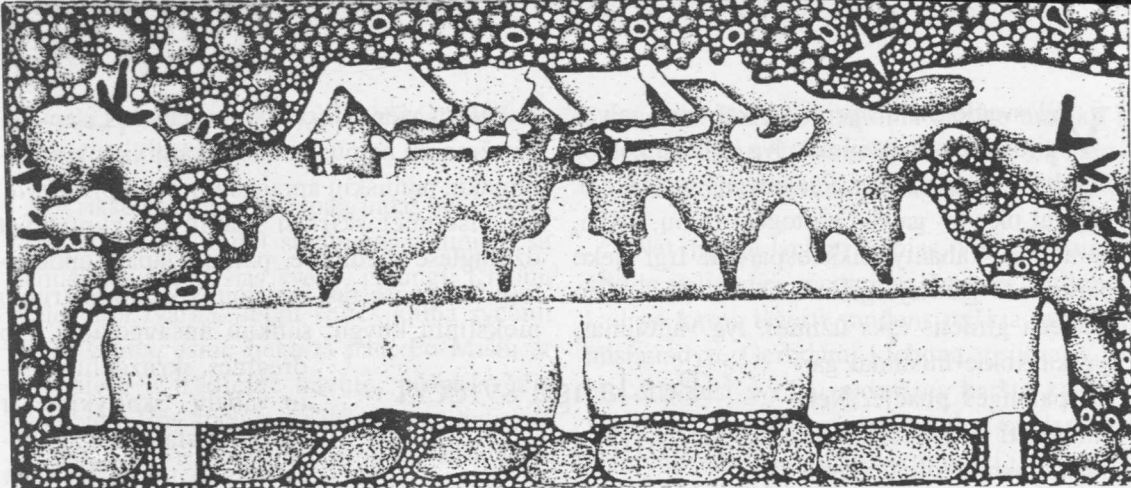
5. Yla S., Šiluva Žemaičių istorijoje. Pirmoji dalis. Reformacija ir restauracija. Bostonas, Knygų serija “Krikščionis gyvenime”, 1970. P. 87.

6. Natonski Br., Kolegium w Wilnie. Brodlick J., Powstanie i rozwój Towarzystwa Jezusowego T. 1. Krokow, Wydawnictwo apostołstwa modlitwy, 1969. P. 448.

7. Jakubėnas D. P., Naujųjų amžių Bažnyčios istorija. Kaunas, Vytauto Didžiojo universiteto Evangelikų teologijos fakulteto leidinys, 1936. P.94.

8. Gutauskas J., Katekizmas. Lietuvių enciklopedija. T.11. Bostonas, 1957. P.169

9. Gutauskas J., Katechezė. Lietuvių enciklopedija. T.11. Bostonas, 1957. P.165

Prie Šventojo stalo.

G. Didelytė

žmonės, pusę – savo vienuolijos namuose prie misijų, parapijų, mokyklų, universitetų, redakcijų, jaunimo centrų, seminarijų, šventovių ir kt.

Jėzuitų namuose svečių kambaryje padėta pagrindinė dienotvarkė – valgių, bendruomeninės maldos, Eucharistijos laikai, paaiškinta apie telefono naudojimą, vietovės žemėlapis (kartais ir pačių namų, jeigu didesni). Visuomet parodoma koplyčia, valgomasis, patogumai, skaitykla, įduodamas namų raktas. Per tą laiką pasikalbame apie pažįstamus pašaukimo bendrus. Visuomet labai malonu sutikti Brolius bei Tėvus, kurie mokėsi su mūsų lietuviais jėzuitais, su jais dirbo ar susitiko tarptautiniuose sąskrydžiuose.

Vietiniai daug greičiau ir sklandžiau supažindina su vietos kultūra negu geriausieji kelių vadovėliai. Sužinai nuotaikas Bažnyčioje, visuomenėje, švietimo klausimus, darbų apimtį bei sėkmę. Gal nėra taip patogų kaip pasaulinio tinklo viešbutyje, bet daug tiksliau vietiniuose namuose tarp vietinių nors kiek žmonių gyvenimą pažinti.

Svečio ant rankų nenešioja, nes įprasta su savimi vežtis darbo, skaitybos, rankraščių, norėti ramaus laiko. Keleivis įsijungia į labai

užimtų vietinių gyvenimo tvarką, kartais ir į darbus. Ramiojo vandenyno pietų salyne 16 salų klebonas rengiasi sukalti skrynių, kurias, pripildytas švietimo medžiaga, zakristijos reikmenimis, maistu (kad nevargintų labai neturtingų gyventojų) ir kt., prekiniais laivais išsiuntinėja, kad salon nuvykęs rastų, kas reikalinga. Mažyčiame kompiuteryje veda sąrašėlį. Tris svečiavimose dienas kalame skrynias, reikmenis patys atrinkę ir supirkę. Dar dažai neišdžiūvę, kai tenka tolyn keliauti.

Ne visada nakvynė tokia klaidi, kaip kapių rūsioje. Kitoje parapijoje pajūrio kopų pakraštyje taip karšta, kad iš vis langų nėra, ir niekas lovose nemiega. Parapijos raštinės sienose įmūryti kabliai, nuo kurių naktį ištiesiamas hamakas. Pamatę kiek netėvą Tėvą, kabančią guolį dviguba virve pritvirtina, o šis po ilgos kelionės įlipa ir tikisi saldžiai išmiegoti.

Netrukus iš lauko pro atviras duris įeina didelis šuo, atsigula lygiai po kabančiu miegmaišiu, giliai alsuodamas, bematant iškeliauja į šunų sapnų karalystę. Nieko baisaus, kol hamaką laikanti virvė pradeda slysti bei girgždėti, ir svečias įsivaizduoja, kaip šimtas kilogramų ant šuns užkris, ir visi namai vidurnaktį šoks ant kojų.

Vėl svečio siela apimsta, kai virš galvos girdisi toks cypsėjimas, lyg erdvėse kokios būtybės šnekučiuotųsi. Per miegus susigaudai, kad tai tik virš galvos pastogėje (lubų, aišku, nėra išvis) kabantys šikšnosparniai. Irgi nieko baisaus, to gamtoje galima tikėtis. Dar vėliau pradeda girdėtis toks užimas, lyg vaitojimas, lyg kažkokie mistiniai garai palangės pusėje. Nėra kur bėgti – apačioje šuo, viršuje skraiduoliai, šone – kažkokios dejuojančios baidyklės. Ne visai pasaulio galas, bet jau prie šio įvykio artėja.

Per langą šviečia mėnulio pilnatis, kuri, anot legendų, visokias būtybes iš miego prikelia, o nemiegančias į baubus perkeičia. Spindulių apšviestą maitai prie sienos priglaustą gitarą, o tarp stygų ir nugarėlės išsigandusi plasnoja plaštakos dydžio naktinė plaštakė. Jos sparnai užkliudo stygas, ir aimanos pripildo visą svečių kambarį. Na, jeigu ir naktis svečiuose nerami, bent dienos šviesoje viskas turėtų būti įprasta ir suprantama.

Šiaip pietums būna žuvis, bet šiandien – sekmadienis. Kaimiečiai klebonijon atnešė kartą per savaitę valgomos mėsos, kurią prie ryžių, pupų ir daržovių su klebonu ruošiamo. Svečias iš ryžių atrenka žvyro gabalėlius, skiedreles, nuplauna, aliejum apkepa ir deda virti. Išrenka ir pupas, o vietinis rūpinasi brangenybe – keliais vištos gabalėliais. Po trumpos ir nuoširdžios maldos, dviese kimbame į pietus po ilgo kaimuose savaitgalio darbo. Svečias visuomet stengiasi valgyti, ką vietiniai valgo, nors ir lėkštėje krutėtų, bandytų šakute neįbestas išlipti ar kitaip keistai atrodytų. Apatašęs lėkštėje dosniai sukrautus ryžius bei pupas, randa mėsos gabalą. Nereikia būti anatomijos profesoriumi atpažinti vištos sparnelį, kulšį ar net uodegą, bet čia lėkštėje guli keista vargšės paukštienos dalis. Į klausimą, kas čia būtų, namų šeimininkas atsako, kad tai pusė vištos galvos su kiek sutrumpintu snapu.

Per langą šviečia mėnulio pilnatis...

Jeigu vienuolijos namai panašūs į apylinkės žmonių namus, maistas kaip vietovės darbininkų, namiškių apranga klimatui pritaikyta, tai visuomet skiriasi plačiu knygynu. Net džiunglėse medinėse, palmių lapais apdengtose lentynose rasi įvairiomis kalbomis rimtų mokslinių knygų, sunkiai apsaugojamų nuo drėgmės, skruzdėlių ar kitų vabalų. Skaitykloje ar skaitinių stale rasi aplinkraščius iš tolimų šalių ir

vienuolijos būstinės Romoje, vietinės vyskupijos biuletenius, įvairius pranešimus. Ryšių bei draugysčių tinklas priklauso pačiai šios brolijos esmei.

Kiekviena provincija – vienuolijos geografinis vienetas – turi savo žinyną, katalogu vadinamą. Jame surašyti visi nariai su pareigomis, namai, apaštalinio darbų pobūdis ir adresai. Kadangi daug keliaujama, yra ir visų jėzuitų namų adresai vienoje knygelėje, apimančioje per šimtą valstybių. Senuose miestuose bažnyčias, mokyklas ar namus galima atpažinti iš tradicinių IHS (graikų kalba *Jėzus* santrumpa) raidžių pastato pastogėje. Jeigu nepažįstamas kitos šalies jėzuitas aerouoste ar traukinio stotyje pasitinka, kažkaip vieni kitus atpažįstame, nors nesugebėtume išaiškinti, kaip.

Vienu tarpu apie Jėzaus Draugijos narius būdavo sakoma: “susitinka šaltai, išsiskiria nesigailėdami”. Rašančiam tokios tvarkos niekad neteko patirti per šimto su viršum namų, kuriuose teko pabuvoti. Kaip tik atvirkščiai, vis labiau suprantama, kiek vaišingumo tarnyba svarbi Bažnyčioje, parapijose, mokyklose, nes liudija Dievo dosnumą visiems žmonėms. Netikėtas svečias pirmą kartą kultūrose suprantamas kaip Dievo staigmenų atspindys, jo visuotinės laisvės apraiška: kas pasiruošęs svečią ar viešnią priimti, lengviau sutiks su tuo, ką Viešpats žmogui ir žmonėms siūlo, kad tobuliau gyventų. Jeigu neatsiskiriama labai gaudžiai, suprantama, kad visi turi daug darbų (apaštali-

nė veikla pirmoje vietoje), o nuolatos keliaudami, vėl susitiksime.

Krikščionių vienybės pagrindas bei šaltinis – Eucharistija. Todėl stengiamasi drauge su namiškiais šv. Mišias švęsti, įsijungti į namų maldą bei tvarką. Jeigu šalies kalba svečiui nepažįstama, esmė lieka ta pati. Po Mišių ar prie pietų – tradicinė kavutė, proga svečią užkalbinti. Prie stalo stengiamasi pasodinti prie namiškių, kurie bendrinę kalbą mokėtų. Šiais laikais jau lotyniškai susikalbėti nebeįmanoma; visuotinės kalbos vietą užima anglų, ispanų, prancūzų kalbos. Būna atvejų, kur telieka pirštais kalbėti.

Dar pačioje pradžioje, studentavimo seminarijoje laikais, teko tolimame mieste lietuvių kilmės studentų suvažiavime dalyvauti, apsisitojus pas jėzuitus prie vienuolijos vadovaujamo universiteto. Tik vėlai vakare tekdavo grįžti į namus, anksti rytą išbėgti. Namuose įvairaus amžiaus kunigai, broliai, studentai. Ankstyvą rytą nubėgęs kavos, sutinki tikrai seną ir nelabai tvirtą kunigą. Pasisveikinęs paima prie svečio lėkštės padėtą puoduką, nunešęs palaiko po karšto vandens čiaupu, greit šluostuku nudžiovina, ir sugrąžina vieton – kad kava liktų karšta. Kituose namuose paprotys svečių kambaryje padėti gėlių, ar vaisių lėkštutę, ar gaivinančio gėrimo, ar šokolado gabalėlį (gaila, ne kasdien – sladumynai tik pirmąjį vakarą).

Kartais namiškiai pasiūlo, kartais tenka paprašyti, kad parodytų savo mokyklą, universitetą, rekolekcijų namus, socialinį centrą, akademiją, kitą įstaigą, papasakotų apie darbus, sunkumus, viltis. Visuomet įdomu, kaip kūrybingai stengiamasi visus išteklius bei sąlygas kuo tinkamiau panaudoti. Pavyzdžiui, Europos šalyse sporto patalpas užleisti jaunimo klubams, kitoms mokykloms, net miesto gyventojams po savai mokslo įstaigai reikalingų valandų. Arba tas pačias patalpas įvairiems tikslams

panaudoti. Kartais įmanoma drauge nuvykti į benamių virtuvėlę, senelių prieglaudą, pamoką, pamaldas, paskaitą, parodą ar kitą įvykį.

Net drauge lankyti šeimas. Vienoje kaimo srityje iš liaudies medicinos žmonės įsitikinę, kad po kavos išgerti vandens reiškia numirti, nusinuodyti. Gerbdami kleboną, priima ir su juo atvykusį svečią, pavaišina karšta kavute. Ištroškę keliautojai paprašo šalto vandens, ir šeimyna nedrįsta ilgai atkalbinėti, tik nejučiomis visi iš kambario pasitraukia, iš lauko per langus du svečius stebėdami, kada jie nuvirs. Suprasdami padėti, svečiai ramiai, nesišypsodami atsigaišina, nors vėliau kaimiečiai įžiūrėtų šiokią tokį stebuklą.

Namuose namiškiai jaučiasi kaip namie. Prie to paties stalo gali sėdėti didžiulio universiteto prezidentas ar rektorius, pasaulyje garsus teologas ar mokslininkas, rašytojas, dailininkas, vertinamas dvasios vadovas. Iš karto drauge eini indų plauti, stalo nuvalyti. Dažniausiai prie stalo, užkandinėje, skaitykloje ar televizijos kambaryje nuotaika smagi, humoro netrūksta, kaip, pvz., pasirodžius kažkokiems skanėstams, svečiui patarti “einaime greitai prieiti ir pasiimti, prieš tai kai savanaudžiai skanumynus griebs”.

Svečiuose ar su svečiais namuose – labai gera proga toliau lavintis, sužinoti apie ruošiamas ar išleistas knygas, jaunimo bei kitos sielovados programas, vietinės kultūros ar vietovės padėti, rūpimuosius klausimus. Tarptautiniuose suvažiavimuose tokio bendravimo dar daugiau, kai drauge sprendžiami planai, įvertinama veikla, numatomos gairės. Įsikultūrinę savose šalyse, įneša savo galvoseną, pažiūras, rūpesčius bei viltis, kurias lengviau suprasti, kai visi esame tos pačios broliškos vienuolijos nariai, stengdamiesi įgyvendinti krikščioniškąjį posakį “Svečias į namus – Kristus į namus”.

JĒZUS IŠ NAZARETO — KRIKŠČIONIJOS STEIGĒJAS(3)

KUN. C. C. MARTINDALE SJ

Visuomenės pasipriešinimas

Viešpaties Jėzaus stiprus dorinio gerumo pabrėžimas, norint įeiti į Dievo karalystę, sukėlė pasipriešinimą tarpe tų, kurie tų reikalavimų buvo paliesti ir kuriems Jėzus iš tikrųjų juos taikė. Savo karalystės sampratoje Jėzus visiškai apleido užuominą apie tautinę garbę. Ir tai daugeliui sukėlė nepasitenkinimą. Jo paties Nazaretas buvo nusiteikęs prieš jį. Jėzus net yra pasakęs, kad jis gali daryti stebuklus Kaparnaume, bet ne čia. Tie, kurie jį čia pažino kaip darbo jėgą, neįstengė pakilti aukščiau už tą sampratą. Jėzus taip apibūdino pasakymą, kad pranašas neranda garbės savo tėvynėje. Ir kas pagaliau atpažino Eliją ar Eliziejų? Ogi Sareptos našlė, pagonis syras Naamanas. Iš tikrųjų pagonys galėjo būti dvasiškai priimtinesni negu žydai. Jeigu žydai būtų jį atmetę, Dievo malonė būtų perėjusi pagonims.

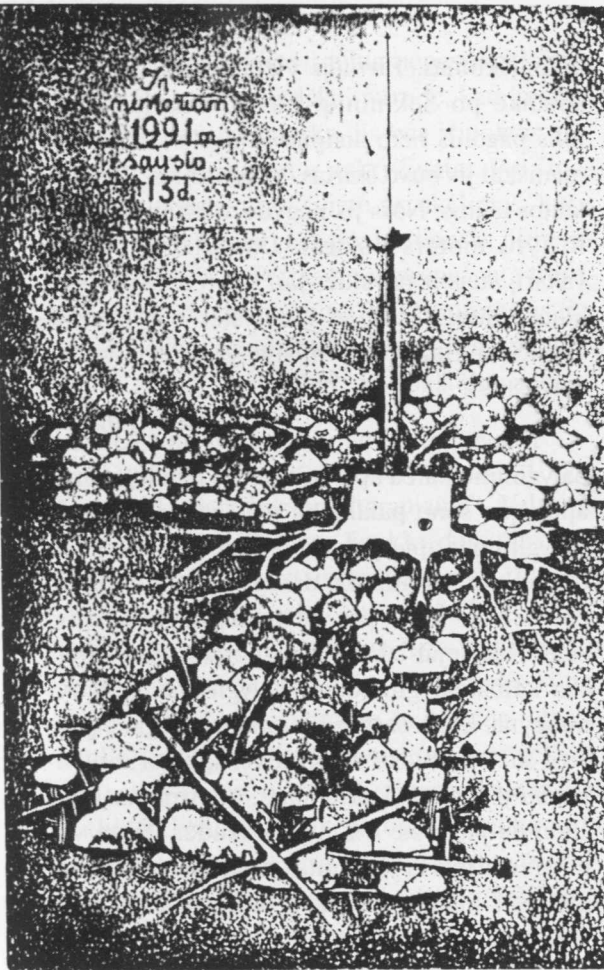
Nazaretiečiai bandė jį nustumti nuo uolos, bet jis išsisuko. Kaip pirmas periodas prasidėjo apaštalų pašaukimu, taip antrasis pasibaigė jų išsiuntimu į misijinę kelionę. Tai buvo jiems bandymas veikti atskirai. To reikia kiekvienam apaštalui.

Tragiškas duonos klausimas

Kaip tik šiuo metu, man atrodo, Erodas nužudė Krikštytoją. (Gal ne visi su tuo sutinka). Po to Erodas galėjo norėti susitikti su naujuoju pranašu, ypač kad buvo pasklidęs gandas, jog Jėzus yra Jonas, grįžęs gyveniman. Galbūt dėl to, o gal kad apaštalai grįžo iš pirmosios misijų kelionės, Jėzus kartu su apaštalais persikėlė į Pilypo sritį. Jie norėjo ten pailsėti. Tačiau žmonių minios atsekė jį ir ten. Jų gailėdamasis,

jis padaugino duoną. Žmonės, pagauti entuziazmo, norėjo jį pagrobti ir padaryti karaliumi. Pasidarė neišvengiama Jėzui išsiaiškinti, kas jis yra ir kas nėra. Šis trečiasis jo mokslo skelbimo periodas buvo apie tai, kas yra jo karalystė. Grįžęs skersai ežero, jis rado ir ten minias, jo laukiančias. Jie šaukė, jog čia atėjo dėl to, kad jis padaugino jiems maistą. Tada Jėzaus kalba pasisuko natūraliai duonos klausimu. Jis kvietė juos dirbti ne dėl praeinančios duonos, kuri sunaikinama valgant, bet dėl amžinosios, dangiškosios duonos. Kai kurie sakė, kad Mozė jiems buvo davęs duonos – manos. Bet ta duona negali jiems suteikti amžino gyvenimo. Jis gali jiems duoti tokios duonos. Jis pats yra tikroji duona, atėjusi iš dangaus ir duodanti žmonijai gyvybę. Ta duona, kurios jis duos, bus jo kūnas. Tas pasakymas juos sukrėtė. Jie negalėjo tuo patikėti. Tačiau Jėzus savo teigimą pakartojo: “Tas, kuris valgys mano kūną ir gers mano kraują, turės amžiną gyvenimą. O tie, kurie nevalgys ir negers, neturės jo gyvybės”. Žmonėms tai jau buvo per daug. Minios pasitraukė. Dvylika pasiliko ištikimi. Už juos pasisakė Simonas. Jėzus atrodė pralaimėjęs. Atrodė, kad pirmoji jo apaštalavimo pusė baigėsi nepasisekimu.

Ligi šiol Jėzus šitaip nebuvo kalbėjęs. Tik Nikodemui jis buvo užsiminęs apie savo “dangiškus” dalykus. Buvo tuščia kalbėti apie tai, nes net Izraelio mokytojas negalėjo pasisavinti “žemiškų” dalykų, t.y. normalaus Jėzaus mokyimo. Tiesa, Samarijoje jis prisipažino savo mesijaniškumą, ir kurį laiką ta tiesa buvo pasisavinta tame mieste. Bet mesijaniškumas – tai dar ne dieviškumas. Ir vargu, ar jis dar kartą buvo atvykęs į Samariją.

Sausio 13 prisiminti.

G. Didelytė

Sunkumas suprasti dieviškumą žmoguje

Jau matėme, kad Jėzus apskritai nedaug kalba apie save. Jeigu jis būtų bandęs sakyti „Aš esu tikras Dievas ir tikras žmogus, dvi prigimtys viename asmenyje“, t.y. jeigu jis būtų naudojėsis graikiškos filosofijos terminais, būtų buvęs visiškai nesuprastas. Jeigu jis būtų sakęs esąs Jehova, būtų buvęs užmuštas už piktžodžiavimą. Net siųsdamas apaštalus pirmajai misijai, jis neliepė kalbėti apie save. Jėzus ėjo pirmyn labai iš lėto, pirmiausia kalbėdamas tik taip, „kaip niekas nėra kalbėjęs“ – švelniai, bet autoritetingai, ne taip, kaip Rašto žinovai. Jie paprastai tik cituodavo ir interpre-

tuodavo kitų pažiūras. Save aptarti Jėzus naudavosi savotiškais posakiais: Jis yra tas, kuris turi ateiti; jis Sužadėtinis, Žmogaus Sūnus, bet ne Dievo Sūnus. Tik piktoji dvasia jį pavadino Dievo Sūnumi. Jeigu Jėzus būtų save vadinęs Dievo Sūnumi, nebūtų buvę galima tai suprasti tikra teologine prasme, nes kiekvienas gerai save vertinantis izraelitas būtų galėjęs save vadinti Dievo sūnumi, kaip priešingybę pagoniui. Galbūt pats reikšmingiausias šiuo klausimu Jėzaus pasakymas apie save yra: O aš jums sakau. Ir šis jo pasakymas buvo suprastas kaip tas, kuris save laiko absoliučiu autoritetu ir aukščiau stovinčiu už Mozę ar bet kurį kitą asmenį dieviškoje Izraelio istorijoje.

Jo kalbėjimo būdas, sakant „Mano Tėvas“, save laikant jo Sūnumi, yra ypatingas. Jis yra skirtingas nuo to, kai buvo kalbama apie Dievo tėviškumą žmogui ir žmogaus sūniškumą Dievui. Studijuojant Jėzaus gyvenimą, negalima rasti užuominos, kuri saktų, kad jo mesijaniškumo samprata jame išgyveno kokią nors raidą. Dalykas, kuris jam nuolat rūpėjo, buvo metodas, kaip jis savo mokslą gali perteikti kitiems.

Struktūrinio pobūdžio įvykis

Nuo šiol yra sunkiau susigaudyti Jėzaus gyvenimo įvykių sekoje. Iš dalies tai yra dėl to, kad jis turėjo slapstytis nuo savo priešų ir kurį laiką praleisti ne Galilėjoje. Daug laiko buvo skirta mokyti apaštalus. Jėzus jiems labai pabrėžė Karalystės universalumą, kas vedė į galutinį atsiskyrimą nuo žydų. Taip pat tai vedė ir į jo mirtį, kurios padarinys turėjo būti atpirkimas. Iš to kilo taip pat ir tai, kad savęs išsižadėjimas bus būtinas kiekvienam jo sekėjui. Tuo pačiu tai kėlė klausimus apie žydų likimą, apie jau gresiantį Jeruzalės sunaikinimą ir apie pasaulio pabaigą.

Šis rašinys nėra Kristaus gyvenimo aprašymas, nei Evangelijos to mums nežada. Jos mums pateikia tik jo mokslą. Dėl to galime la-

biau susitelkti prie idėjų negu prie įvykių. Bet apaštalių auklėjimas vyko, pasinaudojant progomis tarp įvykių. Neatrodė, kad viskas būtų vykę pagal tam tikrą planą. Tačiau šv. Petro paskyrimas savo įpėdiniui buvo struktūrinio pobūdžio įvykis.

Jėzaus paklausė apaštalus, kuo jį laiko. Jie paminėjo įvairių atsakymų. O kai jis paklausė “Kuo jūs mane laikote?” – buvo tylą. Tada Simonas sušuko: “Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus”. Viešpats jį tai atsakė, kad tas Simono pasakymas buvo ne iš žmoniškų šaltinių, bet tikras apreiškimas. “Ir aš tau sakau, kad tu esi uola, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos neįveiks. Ir aš tau duosiu dangaus karalystės raktus, ką tu suriši žemėje, bus suriša ir danguje, ir ką tu atiši žemėje, bus atiša ir danguje”. Lukas prie to dar pridėdą, kad priešas šėtonas norėjo išsijoti apaštalus, kaip grūdus iš pelų, bet jis to nepadarė, nes “aš meldžiau už tave, kad tavo tikėjimas nesužlugtų”. Dėl to Petras turės sukurti susiklausymą, pastovumą ir vienybę. Ir Jonas (21,13) praneša, kaip Petras buvo pastatytas visos kaimenės ganytoju. Jonas visada praneša apie įvykius ryšium su jų doriniu turiniu, o ne tik dėl savo jausminio turinio. Dėl to persimainyme ant kalno Jėzus sugretino visus tris mesijinius titulus, parodydamas Petrui žmonišką būdą, kad jis galėtų tai suprasti. Svarbu suprasti, kad Jėzus jau savo gyvenimo laikotarpiu kontroliuoja Bažnyčią ir tokiu būdu pradėdą įgyvendinti pažadą, įvykdytą per Sekmines.

Visų tautų globėjas

Jau senasis Simeonas Jeruzalės šventykloje matė kūdikėlį Jėzų gelbėtoju ir kitų tautų ne mažiau kaip žydų. Jėzus samarietėi moteriai davė daugiausia ką galėjo. Taip pat dešimčiai raupsuotųjų, kurių tik vienas, ir tai Samarietis, grįžo jam padėkoti. Palyginimas apie gerąjį samarietį parodo, kad paniekinti žmonės gali būti Dievui artimesni negu žydai, net negu jų

kunigiškumas. Pirmoji vieta, kurią apaštalai aplankė po Sekminių, buvo Samarija. Tačiau joks pagonis nėra anapus jo tikslo. Tačiau asmeniškai jis buvo skirtas “paprastoms” Izraelio tautos avims. Nors jis pagydo valdininko tarną ir Tyro moters dukterį. Daugelis iš rytų ir vakarų ateis ir pavaldės tai, kas techniškai priklauso tiems, kurie iš karalystės bus išmesti. Galutinai Bažnyčios misija yra visos tautos (Mt 28,19).

Dauguma, jei ne visi, vėlyvesnių Kristaus palyginimų kalba apie tai. Tai sako palyginimas apie apie sūnų palaidūną ir jo vyresnįjį brolių. Palyginimai apie pokylius sako, kad tie, kurie turėjo būti šeimnininko draugai, neatėjo. Dėl to pakeleiviai buvo pakviesti užpildyti pokylio salę. Fariziejai labai gerai suprato, apie ką čia yra kalbama, girdėdami palyginimą apie vyruogyną, kurio sargybiniai nuolat blogai elgdavosi su šeimnininko atsiųstais inspektorais. Pagaliau jis atsiuntė savo sūnų, manydamas, kad sūnų jie pagerbs. Bet jį jie nužudė. Dėl to vyruogynas bus iš jų atimtas ir atiduotas kitiems. Sukrėsti klausytojai sakė, kad tik dėl Dievo meilės tai įvyktų.

Dar tragiškesnis Jėzaus atsisveikinimas buvo su pajūrio miestais. Deja jiems! Paskutiniajame teisme lengviau bus pagonių miestams, Tyrai ir Sidonui, negu jiems. Jeigu anie būtų matę jo stebuklus, jie seniai būtų darę atgailą. “Ir tu, Kaparnaume, ar tu gali keltis puikybėn ligi dangaus? Tau teks eiti daug žemiau, net ligi pragaro. Ir jeigu tie didieji dalykai būtų buvę padaryti Sodomoje, ji būtų išlikusi ligi šiai dienai” (plg. Mt. 11, 20-24; Lk 10, 13-15).

Konflikto gylis ir plotis

Betarpiškai po Petro paskyrimo savo įpėdiniui Jėzus galutinai pranešė apie savo mirtį. Žmogaus sūnus turi kentėti. Tas žodis “turi” pasako daugiau negu jei būtų pasakyta “jam tinka kentėti”. “Žmogaus Sūnus bus išduotas į žmonių rankas.” Tai išgirdusi entuziastinga jo

aplinka staiga išvirto į piktą nepasitenkinimą. Vėliau jis smulkmeniškai nurodė, kad kunigai jį paniekins ir pasmerks. Jis bus išjuoktas, nuplaktas, apspjaudytas ir nukryžiuotas. Pro šiuos skurdo debesis, nors švietė prisikėlimas, kuris visada buvo numatytas, pro tas tamsas jis negalėjo prasišviesti. Petras prieš pranašautą tragediją griežtai užprotestavo. Bet jo protestas dar griežčiau buvo atmetas. Po to Jėzus pradėjo savo kelionę Jeruzalėn, ir apaštalams buvo sunku jį sekti.

Simonas jau buvo pasakęs, kad tai "yra ženklas, kuriam bus prieštaraujama". Veltui jo priešai iš jo reikalavo ženklo danguje... ar ledų, ar žaibo. Jis atsisakė tai daryti. Jis pats yra "ženklas", bet toks, kuris sužadina skirtumus net toje pačioje šeimoje. Trys prieš du, du prieš tris. Sūnus prieš tėvą, tėvas prieš sūnų. Pagaliau tas, kuris laimino taikdarius, atnešė kardą. Jis atėjo ieškoti žuvusių ir juos gelbėti, tarnauti kitiems, o ne būti aptarnaujamas. Tai liudija jo kojų plovimo epizodas ir tai, ką jis ta proga pasakė. Apie visa tai būtų galima paskaičiuoti pranašo Izaijo epizodus apie kenčiantį Dievo tarną. Nors žydai neįstengė tų epizodų pašalinti iš savo galvosenos, tačiau juose matė ne kenčiantį Dievo tarną, o savo tautos nelaimes. Net apaštalai negalėjo su tuo vaizdu susitaikinti. Bet mes, žvelgdami atgal, negalime paneigti, kad viskas, ką Izaijas sakė apie kenčiantį Dievo tarną, atitinka kenčiančio Kristaus sampratą.

Eidami toliau, sutinkame Kristaus pasakymus, kad Žmogaus Sūnus yra atėjęs savo gyvenimu sumokėti išpirkimo mokestį už daugelį. Tikras ganytojas duoda gyvybę už savo avis. Šis pasakymas yra sutinkamas ir Naujajame, ir Senajame Testamente. Jis yra suprantamas taip, kad tokiu būdu yra išperkamas belaisvis. Kai Jėzus paskutinėje vakarienėje pasakė, kad jo kraujas bus išlietas nuodėmės atleisti, tai to nereikia atskirti nuo senųjų aukojimų, pvz., aprašytų Išėjimo knygoje, kad tai yra ženklas

naujos sandoros tarp Dievo ir žmogaus. Nauja sandora tarp Dievo ir žmonių yra įsteigta ir ratifikuota jo krauju. Tokia yra galutinė Bažnyčios misija visoms tautoms.

Atitolinimas nuo pasaulio

Netenka stebėtis, kad artinantis Jėzaus kančiai, jis labai pabrėžia atsitolinimą nuo pasaulio dalykų. Pradeda jis nuo to, kad laimina neturtinguosius dvasia. Savo pavyzdžiu ir žodžiu jis mokė apaštalus tikrojo neturto, ypač jeigu jie nori jį sekti. Vienam kandidatui jis pasakė... "Lapės turi urvus, paukščiai lizdus, O Žmogaus Sūnus neturi kur galvos priglausti". Kitam kandidatui, kurį jis pats buvo pakvietęs, bet norinčiam prieš tai palaidoti savo tėvą, Jėzus atsakė: "Palik mirusiems laidoti mirusius". Trečias kandidatas norėjo prieš tai atsisveikinti. Jėzaus atsakymas buvo: "Kas yra uždėjęs ranką ant žagrės, neturi dairytis atgal".

Kitas jauno žmogaus atvejis, kuriam buvo patarta parduoti turtą ir sekti Kristų, yra, žinoma, individualus atvejis. Tačiau jis sako, kad Kristumi sekimas kiekvienam bus susijęs su išsižadėjimu. Kad tas mokymas buvo taikomas ir apaštalams, galima suprasti iš kilusio klausimo, ar turtingas žmogus gali įeiti Danguos Karalystėn, ar žmogus gali būti išgelbėtas tik tokiu sunkiu būdu. Klausimas atrodo keistas. Jis remiasi pažiūra, kad jeigu turtingas žmogus negali būti išganytas, tai juo labiau vargšas. Mat tokioje visuomenėje, kurioje turtingumas buvo laikomas Dievo palankumo ženklu žmogui, toks mokymas atrodė nesuprantamas. Juk turtingas žmogus gali daug aukoti, jis gali išpirkti savo prasižengimus. Vargšas to negali padaryti.

Viešpats Jėzus, be abejo, suprato, kad turtas suteikia žmogui tokį pasitikėjimo jausmą, kad jis užmiršta Dievą. Tokiais savo pareiškimais Jėzus norėjo visuotinio žmogaus išsižadėjimo. Ir jeigu žmogui tai yra neįmanoma, tai

“Dievui viskas įmanoma”. Dievas gali įkvėpti tokią save išsižadančią galvosėną.

Tada Petras įsiterpia, primindamas, kad apaštalai yra visko išsižadėję dėl jo. Jėzus tai pripažįsta ir pabrėžia, kad jiems bus suteiktas dvasinis atlyginimas. Jis ir savo pavyzdžiu parodė, kad žmogiškus santykius su savo giminėmis, ir net su savo motina, reikia palikti nuošaly, kai reikia atlikti dvasinį darbą. Čia reikia tik priminti palyginimą apie našlės skatiką ir kitą baisų palyginimą apie turtuolį ir Lozorių. Jie abu primena Jėzaus mirtį ir prisikėlimą. Nors pastarasis neturėjo jėgos žmones įtikinti.

Socialinės reformos klausimas

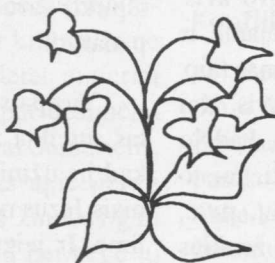
Ar Jėzus turėjo kokią socialinę teoriją? Aišku, kad jis neskelbė socialinės reformos. Jeigu jis tai būtų daręs, tai po 50 metų ji būtų jau išėjusi iš mados. Socialinė reforma bus, bet ji ateis tik pasikeičiant žmonių “širdims”. Taikos niekada nebus dėl to, kad yra sudaromos tarptautinės sutartys ir skelbiamas nusistatymas daugiau nekariauti. Kas bebūtų, žmogus bus visada ambicingas ir linkęs apgauti, jei nepasikeis jo “širdis”. Bet pasikeitusi širdis gali reikštis ne tik taikoje, bet ir kovoje. Dėl to, jeigu jis suteikė žmonėms taiką, tai ta taika buvo jo taika, o ne pasaulio. Ir jo “politikos” mokslas, kurį jis siūlė, buvo susidomėjimas šeima. Mažai jis kalbėjo apie seksualinį švarumą, bet kas yra švaresnio, kaip jo evangelijos atmosfera? Jis gali griežtai pasmerkti neskaisytbę net žmogaus mintyse, tačiau kas yra atlai-

desnis nusidėjėliui, jei ne jis? Jis visiškai draudė skyrybas. Tačiau jis mylėjo vaikus ir buvo jų mylimas. Jis neišsižada celibato, jeigu jis yra pasirenkamas dėl Dangaus Karalystės.

Kalbant apie valstybę, jis paskelbė principą, o ne teorijas. “Atiduok, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo – Dievui”. Tai, žinoma, reiškia dualizmą. Ciesoriaus reikalai ir Dievo reikalai nesutampa. Jo žodžiai Pilotui: “Tu neturėtum galios į mane, jei tau nebūtų suteikta iš aukščiau”. Tai yra subordinacijos principo paskelbimas.

Civilinė valdžia, kaip ir visa kita, teka iš Dievo ir neturi susikirsti su jo aukštąja teise. Reikia pastebėti, kad Viešpats Jėzus tiksliai tam atitinkamu būdu elgėsi savo teisiniuose santykiuose su Kaifu, Pilotu, Erodu, atsižvelgdamas į tas teises, kurias jie turėjo. Su Erodu jis atsisakė kalbėtis, nes Erodas neturėjo jurisdikcijos. Jo mokslas apie Dievo tėviškumą ir visų žmonių lygybę viršija visokią filantropiją. Jo santykis su daugeliu moterų, vergų, ligonių, silpnųjų ir vaikų skirtingas. Tai nebuvo koks vidurkio požiūris, kilęs ar iš jausminės užuojautos, ar iš medžiaginio išskaičiavimo. Tai nebuvo požiūris, atsižvelgianti į bendrą žmogišką prigimtį. Dievo apvaizda stebi ir menkiausią paukštį, skatindama ir mus žiūrėti į juos, kaip į Dievo kūrinis. Jėzaus ekstazė žiūri į lauko gėles, kurios yra taip gražiai aprenktos, kaip niekad taip gražiai Saliamonas nebuvo apsirėngęs, pateisina ir dailininkų pasigėrėjimus.

(b.d.)

DAILININKE GR

Red.

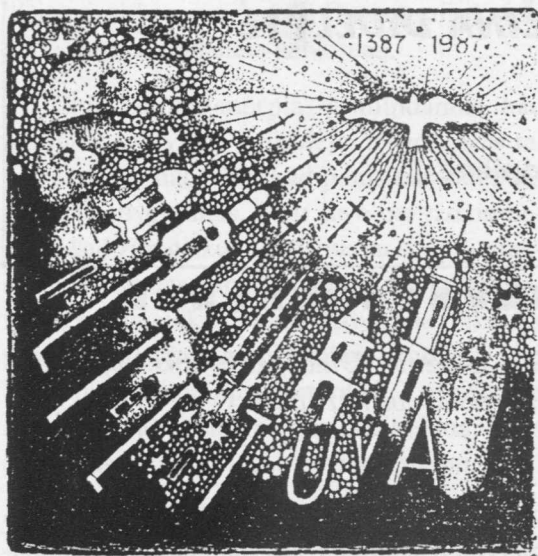
Gražina Didelytė į dailės pasaulį atėjo gana vingiuotais keliais. Ji gimė 1938 m. spalio 2 d. Kaune. Ten pat gavusi vidurinį išsilavinimą, pasirinko studijuoti chemiją Politechnikos institute, tačiau po metų pajutė nenumaldomą potraukį piešimui ir dailei. Įstojusį į to paties instituto architektūros fakultetą, baigia tris kursus ir... vėl viską pradeda iš pradžių. Laiko stojamuosius egzaminus į LTSR valstybinio dailės instituto grafikos specialybę, tačiau priimama į pirmą kursą tik kandidate. Čia ji mokosi 1961-1967 m., prof. B. Jurkūno vadovaujama apgina diplominį darbą. Nuo 1969 m. prasideda aktyvi ir vaisinga kūrybinė veikla. Dailininkė dalyvauja parodose Lietuvoje, sąjunginėje arenoje, daugelyje užsienio šalių. Viena po kitos pasirodo jos iliustruotos knygos, iliustracijas spausdina žurnalai. Pelnomi pirmieji apdovanojimai – diplomai ir medaliai, ypač už ekslibrisus. G. Didelytė savo gyvenimo brandą sutinka kaip menininkė, turinti aiškius kūrybos principus, įsitvirtinusi pagrindinių lietuvių grafikų gretose.

GDidelytė priklauso tai lietuvių dailininkų kartai, kuri grafikos meną praturtino gilia lyrine-filosofine pasaulėjauta, drauge

neatsisakydama ir netgi plėtodama dekoratyvumo sampratą. Jos meninė mintis remiasi mikrostruktūrų analize, bet, kaip neretai būna, mikropasaulis betarpiškai siejasi su kosmosu, ir todėl dažnas dailininkės kūrinys tampa visa apimančia pasaulio sandaros interpretacija. Be to, jos kūryba labai lietuviška, ją inspiruoja Lietuvos gamtovaizdis, lietuvių folkloras ir, žinoma, lietuvių poezija.

G Didelytė – pirmiausia linijos meistrė. Ji labai daug piešia, ir piešia ne bet kaip, o grynai savuoju būdu – trumpučiu labai nusmailintu pieštuku. Neatsitiktinai jos pagrindinė ir mėgstamiausia technika – ofortas, kurį piešia-raižo paprasta siuvamąja adata, atsisakydama net kotelio. “Aš jaučiu adatą...” – sako dailininkė, ir kaip tik tas betarpiškas prisilietimas pirštais prie linijos suteikia jai tvirtumo ir virpėjimo vienusyk. Gal todėl ta linija tokia gyva ir drauge elegantiška.

Ofortai dažnai jautriai padažomi bronza ar kuria kita spalva. Stebina preciziška, vos ne mikrosopiška raižysena, kiekviename autoriniame atspaude įgyjant naujų atspalvių. Dailininkės maniera nepaprastai kruopšti, išbaig-

Lietuvos krikšto jubiliejus.

G. Didelytė

ta, o kartu – kupina fantazijos, improvizacijos. Laisvas linijų tekėjimas, lyg ir atsitiktinis jų bangavimas ir susipynimas, derinasi su apgalvota ritmika, kompozicijos logika.

Reikia pasakyti, kad linija pati savaime nėra nei autonominė, nei savitikslių, ji pajungta meninio vaizdo išraiškai ir plėtotei, padeda išryškinti ar, atvirkščiai, išlaptinti jos prasmę.

Nesuklysimė pasakę, kad G. Didelytė pirmučiausia yra poezijos grafikė. Jos ofortai poezijos motyvais – tai tarytum vaizduojamoji lyrikos išraiška. Taip kaip eilėraštyje eilutė gula prie eilutės, pakludama ritmo ir ypač rimo reikalavimams, ir kaip nertai čia suvaidina tam tikrą vaidmenį atsitiktinumas, prisirimavęs žodis atklydėlis, suteikdamas netikėtą atspalvį, net meninį vaizdą ir prasmę ne tik posmui, bet ir visam eilėraščiui, taip ir dailininkė tartum kloja liniją prie linijos, motyvą prie motyvo, „augina“ savo

medį, sujungdama paprasta su nepaprasta. Tokiu būdu ofortas virsta savotišku eilėraščiu, kurį reikia perskaityti, – tik tada išryškėja jo bendras vaizdas ir nuotaika.

GDidelytė visa savo prigimtimi yra miniatiūrininkė. Ekslibrisai jai atnešė ne mažesnę šlovę už iliustracijas ir estampus, o užsienio šalyse ji, ko gero, pirmiausia ir žinoma kaip ekslibriso meistrė.

GDidelytė savo kūryboje akumuliuoja pasaulinės dailės ir lietuvių grafikos atradimus, praturtindama lietuvių mokyklą išpuoselėta oforto technika. Tuo pačiu ji siejasi ir su liaudies menine kūryba: dažname jos lakšte panaudoti įvairiausi liaudies meno motyvai ir jų fragmentai. Architektūros paminklai, jų siluetai ir detalės, buities reikmenys, audiniai ir medžio drožyba, ornamentika organiškai įsipina į dailininkės struktūras ir vizijas. Žmonės iš liaudies, kultūros puoselėtojai ir kūrėjai – jų paveikslais eina ma prie liaudies dvasios atskleidimo. Visa tai leidžia kalbėti apie daugiasluoksnį G. Didelytės grafikos ryšį su liaudies menu.

GDidelytės kūryba ne tik įtaigi ir emocionali, bet ir trapi. Lengvai pažeidžiama. Norint ją suvokti, neužtenka vien žvilgsniu pro ją prabėgti – ji reikalauja minties įtampos, tam tikro jausmų ir intelekto atitikimo. O dailininkė kaip tik ir turi savybę sudominti žiūrovą, įtraukti jį į savo pasaulį ir kartu išgyventi poetinio atradimo džiaugsmą. G. Didelytės kūriniai kupini taurumo, prie jų prisilieti kaip prie brangakmenio.

(Iš Vytenio Rimkaus straipsnio, buvusio 1984 m. „Vagos“ leidinyje „Šiuolaikiniai lietuviai dailininkai“).

MYLĖKITE PRIEŠUS

CHIARA LUBICH

“Mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų” (Mt. 5, 44-45).

“Mylėkite savo priešus”. Tai labai griežti žodžiai! Jie verčia mus pakeisti galvojimo būdą ir pradėti visiškai kitokį gyvenimą!

Tat pagalvokime apie tai. Mes visi turime priešų, vienokių ar kitokių.

Mano priešas gali būti artimiausias kaimynas, ar ta nemaloni, įkyri moteris, kurią vis susitinku keltuve ir visada stengiuosi jos išvengti. Mano priešas yra tasai giminaitis, kuris blogai elgėsi su mano tėvu prieš trisdešimt metų, su kuriuo nuo to laiko nebuvau kalbėjęs.

Jis gali būti tasai klasės draugas, į kurį tu nenori net pažiūrėti, nuo tada, kai jis tave įvedė į bėdą su mokytoju. Ji gali būti toji mergaitė, su kuria tu draugavai ir kuri, tavo draugystę nutraukusi, nuėjo su kitu. Jis gali būti toksai pardavėjas, kuris tave apgaudinėjo. Labai dažnai mes žiūrime į politikus kaip į priešus, kai jų nuomonės yra skirtingos nuo mūsų. Ir dabar yra žmonių, kurie laiko vyriausybę savo priešu, užtai jie yra pasiryžę vykdyti net smurto veiksmus prieš tuos, kurie tai vyriausybei atstovauja.

Taip pat yra žmonių, kurie nekenčia Bažnyčios ir dvasininkijos. Bet mes visus tuos ir daugybę kitų, kuriuos laikome priešais, turime mylėti.

“Mylėti?”

Taip. Juos privalome mylėti! Tačiau tai nereiškia, kad užtenka pakeisti neapykantą į kokią gerą jausmą.

Mes turime daryti daug daugiau, negu tik tai. Klausykime, ką Jėzus sako: “Mylėkite sa-

vo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų”. Mes matome, jog Jėzus nori, kad savo meilę rodytumėm konkrečiais veiksmais ir malda.

Kitoje ištraukoje Jėzus sako: “Mylėkite savo priešus, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia. Laiminkite tuos, kurie jus keikia ir melskitės už savo niekintojus” (Lk 6,27-28).

Jis paaiškina mums, kodėl tokį išakymą duoda, nurodydamas kaip pavyzdį Dievo, Jo Tėvo, meilę, ragindamas mus daryti taip, kaip Jis pats daro, sekant Jo pavyzdžiu.

Čia ir yra prasmė: pasaulyje mes esame ne vieniši, nes juk turime Tėvą ir privalome tapti į Jį panašūs. Jis iš mūsų to reikalauja, nes kai dar buvome Jo priešai, kai mes dar gyvenome tamsoje, Jis net tada mylėjo mus ta nuostabia meile, siųsdamas mums savo Sūnų, kad Jis mirtų tokia baisia mirtimi už mus.

“Mylėkite savo priešus...”

Jerry, juodosios rasės jaunuolis iš Vašingtono, išmoko kaip gyventi pagal tuos žodžius. Kadangi jis buvo labai gabus, buvo priimtas į klasę, tik baltiesiems vaikams skirtą. Bet to, jo gabumo neužteko, kad klasės draugai laikytų jį lygiu su jais, jie jo vengė, nes jis buvo juodukas, o jis pats juos vis tiek mylėjo.

O kai atėjo Kalėdos, visi mokiniai keitėsi vieni su kitais dovanomis, išskirdami Jerry. Suprantama, vaikas verkė, bet kai jis grįžo namo, prisiminė Jėzaus žodžius: “Mylėkite

Vizija.

G. Didelytė
savo priešus..." Tada su savo motinos le-
dimu nusipirko dovanų ir, kai atėjo į klasę,
padalino jas su meile visiems savo "baltie-
siems broliams ir seserims".

Elzbieta, mergaitė iš Florencijos, kopė
laiptais, eidama į bažnyčią Mišioms, tada
netikėtai grupė jaunų mergaičių, jos amžiaus,
pradėjo ją išjuokti. Bet ji ant jų nešaukė, tik
nusišypsojo. O bažnyčioje ji už jas meldėsi.
Kai ji iš bažnyčios išėjo, tos pačios mergaitės
prisiartino prie jos ir klausė, kodėl ji taip el-
gėsi. Ji paaiškino, kad būdama krikščionė, turi
mylėti kiekvienoje situacijoje. Ji tai sakė tvirtai
įsitikinusi. Sekantį sekmadienį ji patyrė, kad
jos liudijimas davė vaisių. Kai ji įžengė į baž-
nyčią, pamatė tas pačias mergaites dėmesin-
gai sėdinčias pirmame suole.

Tie pavyzdžiai rodo, kaip vaikai rimtai
priima Dievo žodį. Jo akyse jie taip ir auga
dvasiškai.

Galbūt ir mes privalome taisyti kai kurias
savo ydas, ypač tas, kurios vis skatina mus
teisti kitus. Kaip mes teisime kitus, taip Die-
vas teis ir mus. Argi mes galime būti veid-
mainiai, kai dažnai meldžiame: "Atleisk
mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame
savo kaltininkams". Todėl mylėkime savo
priešus! Tik taip darydami, mes mažinsime
susiskaldymą, įveiksime blogio kliūtis ir kur-
sime vieningą krikščionių bendruomenę.

Ar tai sunku? Gal vien tik galvojimas apie
tai neleidžia mums miegoti. Drąsos! Pagaliau
juk visa tai ne pasaulio pabaiga. Mums reikia
stengtis vykdyti savo dalelę, Dievas darys
visa kita, o tada mes patirsime beribį džiaugs-
mą.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

* * * * *
* * * * *

• Teresės, Fausto ir Jono Strolių, Lietuvos Vyčių choro ir daugybės kitų talkininkų dėka neseniai susukta video juosta apie Čikagos ir artimiausių jos apylinkių lietuvių parapijų bažnyčias, kurių pas-
tarąjį šimtmetį čia būta net 14. Tik trys iš jų tebeveikia: Gimimo Švč. M. Marijos – Marquette Parke,
Nekalto Prasidėjimo – Brighton Parke ir Šv. Kazimiero – Gary, Indiana. Kitų likimas: dvi nugriautos,
trys uždarytos, šešios atiteko kitataučiams. Taip pat parodytos lietuvių vienuolijos, koplyčios, ligo-
ninės, kapinės.

KITUS ĮVEIKTI GALI DAUG KAS, SAVE ĮVEIKTI GALI TIK ŽMOGUS

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Elena Šidlauskienė

Gyvūnijos pasaulyje vyksta amžinoji kova, – stipresnieji nugalai silpnesnius. Grumiasi ir žmogus su žmogumi. Laimi fizinių jėgų daugiau turintis. Laimi apsukresnis, gudresnis, suktesnis... Laimima ir meile, dvasios tvirtybe... Tačiau žvėriui, gyvuliui, paukščiui... niekuomet nekils mintis kovoti su savo tinginyte ar žiaurumu. Kovos lauku gali tapti tiktai žmogaus vidinis pasaulis. Žmoguje slypi du, net daugybė "aš", kurie tarpusavyje aiškinasi, tariasi, kovoja... O svarbiausios kautynės vyksta tarp žmogaus kūniškosios (žemiškosios) ir dvasinės (dangiškosios) prigimties. Dvasia seka kūno egzistavimą žemėje Šviesos ir Tiesos kupinomis sąžinės akimis. Kūnas – silpnas, tad Piktoji galia taip ir tyko jį savon pusėn patraukti. Sąžinė turi nuolatos budėti ir neleisti kūnui patekti į Piktosios galios pragaištį. Lengviau yra kovoti su Tamsos pagundomis, negu, joms pasidavus, iš jų išsivaduoti. Tačiau žmogus nepraranda galimybės ištrūkti iš žemiškojo pragaro. Jis turi šauktis Aukščiausiojo pagalbos, pasitikėti Juo. Turi labai labai trokšti šviesos ir visomis pastangomis kilti į ją. "Sakau jums, taip ir danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisųjų, kuriems nereikia atsiversti" (Lk 14, 31-15, 130.) Deja, retas nusidėjėlis pajunta atsivertimo būtinybę, o jei ir pajunta, nieko nedaro ar per mažai daro, ne tai, ką reikia, daro, kad atsiverstų.

Labai norėjosi ir pačiai pabendrauti su žmogumi, nugalėjusiu savyje blogio apraiškas, ir kitiems apie jį papasakoti. Nes koksai džiaugsmas, kai iš purvyno iškopia žmogus! "Džiaukitės su manimi, nes radau drachmą, kurią buvau pamestusi!" (Lk 14, 31-15, 13). Tikiu, jog atsivertusiųjų yra. Ir nemažai. Deja, prisiminiau tik vieną šitokią sutikusi. Na, turiu galvoj akivaizdesnį atvejį. O šiaip su savo blogybėmis, silpnybėmis bene nuolatos grumiuosi ir aš pati, ir turbūt daugelis...

Jaunutė mūsų mokyklos tikybos mokytoja, buvusi mano mokinė, anądien eina koridoriumi su tokiu jaunu vyruku, šnekučiojasi.

– Tikybos mokytojas Alvydas – iš gretimio rajono mokyklos, – mane su juo trumpai supažindina.

Aš tuomet skubėjau pas savo naujuosius, dar mažai tepažįstamus auklėtinius – dešimtokus, kurių tikėjimas, spėjau pajusti, – traškantis, braškantis. Be jokių įžangų pakviečiau Alvydą užsukti į mano klasę. Sutiko.

Vos spėjęs atsidurti pas mano vaikučius, tiesiai šviesiai prisistatė:

"Tikyba dėstau trečius metus. Prieš tai dirbau "barmenu", – girtavau, ištvirkavau, vogiau... Taigi atsiverčiau...

Maniau, padiskutuosime kokiomis nors religinėmis temomis. Tačiau toksai prisistatymas mane suintrigavo ir aš pa-

prašiau svečio, jeigu jis galėtų atsiverti, paanalizuoti savo atsivertimo kelią. Jis pasisakė neturįs ko slėpti ir ėmė dalintis savo karčia ir skaidria gyvenimo patirtimi su manim ir mokinukais. Tiesa, po kiek laiko mudu pratęsėme šį pokalbį.

– Pirmiausia – apie nuopuolį, – į mus, suklusiusius, tiesiai žvelgė pilkšvos šio kuklaus, jokiais ypatingais bruožais nepasižyminčio vaikinuko akys. – Bandysiu sugrįžti į praeitį – prieš septynetą, penketą metų... Riedėti pakalnėn ėmiau turbūt vienuoliktoje klasėje.

Kas tai nulėmė? Tik ne mūsų šeima! Mano tėvas perkopęs penktąją dešimtį metų, mama už jį bene septyneriais metais jaunesnė. Tai nuostabūs žmonės! Paprasti kaimiečiai, nebaigę nė vidurinės mokyklos. Tačiau – tikri katalikai, ne kurie girtuokliai. Sugyvena vienas su kitu kuo gražiausiai. Jokių barnių mūsų namuose neišgirsi. Turiu tris jaunesnius brolius. Pirmagimė sesutė numirė dar mažutėlė... Kai dabar šeimos šitokios yrančios, man daugelis namų jaukumo iš tiesų gali pavydėti.

Kupinas pavojų ir įtampų šešiolikmečio gyvenimas. Labai skausmingas yra perėjimas iš vaikystės į jaunystę – į suaugusio žmogaus gyvenimo laikotarpį...

Mokiausi apygeriai. Klasėje ir mokykloje buvau aktyvus įvairiausių renginių organizatorius. Mokytojai mane vis girdavo, tik buvo nepatenkinti, kad nestoju į komjaunimą, – trys buvom tokie užsispyrėliai, kurių jokiais būdais neprivertė išigyti tų raudonųjų bilietų. Daugiausiai laiko ir jėgų skirdavau ansambliui, kuriame grojau paskutinėse vidurinės mokyklos klasėse. Nuo šito ansamblio viskas ir prasidėjo. Kaip su draugeliais nepagurkšnosi pagrojęs? O į vestuves mus, kaip

muzikantus, ėmė kviesti...

Taigi – draugai, svaigalai, pinigai...

Gal dėl to, kad nuo pat mažens man buvo įdiegtas tikėjimas, minėtuojau laikotarpiu vis susimąstydavau, save paanalizuodavau. Buvo keista, kad visi tie mano suorganizuoti renginiai, grojimas ansamblyje manęs nė kiek nedžiugina, – netgi dvelkia beprasmybe. Ištyriau, kad aš taip reiškiaus ne kam nors gera norėdamas padaryti, o iš puikybės, – malonu būdavo pasirodyti prieš kitus, kad aš galiu, sugebu, o ar tai man arba kitiems ką nors duoda, nebuvo svarbu. Nešildė manęs netgi pasipūtėliškai kuriami mano eilėraščiai...

Po to – dar baisiau. Įstojau į prekybos mokyklą, visai nepagalvojęs, ar ji man, kas man iš jos. Nepraėjo nė metai, o aš jau pilsčiau alų viename Kauno alubary. Tėvus išgąsdino ir nuliūdino mano pasirinkimas, perspėjo mane, kad nedaryčiau klaidos, tačiau rinktis tokią profesiją, kurios noriu, nedraudė.

Nasrus pražiojo klaidžiausios pagundos. Alkoholiniai gėrimai – po pat nosimi. Maždaug sykių savaitėj ir visai “nulūždavau”. Nemanyčiau, jog buvau tapęs alkoholiku. Tačiau tokį visišką “atsijungimą” mano organizmas iš tiesų buvo pamėgęs. Kitaip ir būti negalėjo! Kur matyta, kad padavėjai negertų ir nerūkytų?!

Pinigai pinigėliai, rodos, patys slinko kišenėn. “Geri draugai” tuojau mane išmokė to “meno”: pateiki klientui sąskaitėlę ne tokia, kokia yra iš tikrųjų, gėrimų nupili... – Įprastos “operacijos”... Per porą dienelių susirinkdavau papildomai savo atlyginimo dydžio sumelę. Juk dėl pinigų ir “barmenu” tapau. Kas iš tų mokslų! Maniau, kuo greičiau “užkalsiu”

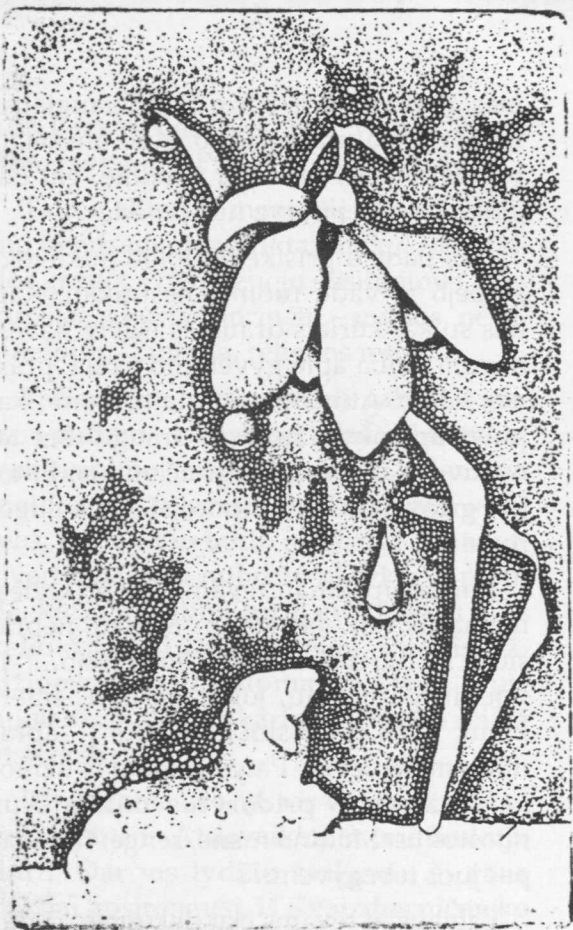
mašiną, namuką pasistatysiu. Na, žinoma, vesių ir gyvensiu sau laimingiausiai. Tad valgiau ir gėriau, kiek tilpo, išsipusčiau kuo gražiausiai, – žodžiu, varžyti savęs dėl pinigėlių nereikdavo. Tiktai automobilio ir namo taip ir “nesusiveikiau”...

Jau minėjau, kad manyje niekuomet neužsnūsdavo kažkokiai giluminis teisėjas, kuriam visai neskaniai pakvipo tie mano, atrodo, nesunkiai lupami pinigai! Neramu dėl jų vis ir neramu, ir to džiaugsmo – nė lašelio. “Vagiu juk”, – atvirai sau prisipažinau.

Po trijų mėnesiukų parlėkiau tėviškėn, – mūsų rajono centre “barmenu” įsidarbinau. Šikart – privačiame bare. Sakau, gal neleis vogti, – ramiau bus “ant dūšios”. Deja! Tas pats, kaip ir Kaune. Čia – ilgiau, penkis mėnesius pratempiau.

Taigi mano gyvenimėly buvo aštuoni nuosmukio mėnesiai. Per juos išgyvenau tikrą pragarą; girtavau, ištvirkavau, vogiau pinigus. Tačiau meluočiau, jei teigčiau, jog tie mėnesiai man nedavė nieko gero. “Barmenu” tapau palyginus jaunas, gyvenimo nepažįstantis. Tuose baruose turėjau progos išžiūrėti į žmones, ėmiau juos labiau pažinti, vertinti. O svarbiausia – pradėjau suvokti save patį. Nors ir apsuokinėdavau klientus, tačiau jais taip pat ir pasitikėdavau. Kairėn dešinėn mėčiausi pinigais, – skolinau juos visiems, kas tiktai paprašydavo. O taip darydamas, ne tiktai nesusikroviau turtu, bet ir įkliuvau į didžiulę bėdą.

Mano skolininkai, be abejo, išgaravo lyg kamparas, nė nesvajodami man grąžinti skolos. Dar įsilaužė į barą ir jį “apšvarino”. Bandžiau ieškoti nusikaltėlių. Bet – pagausi vėją laukuose! Baro savininkas liepė man atlyginti už padarytus nuostolius. Santaupų neturėjau. Minėjau,

Su Prisikėlimu...

G. Didelytė

jog ne mano būdai buvo jų prisikaupti.

Į ką atsiremti? Nuoširdžiai mylėjau mergaitę. Ji galėtų nelaimėje mane bent paguosti. Tačiau “prisiklijavę” draugužiai pasirūpino, kad sočiai būtų “užpilta” ant mano geliančios širdies ir nusiviliojo prasišlaškyti pas palaidūnes. Mano mylimoji apie tai sužinojo ir amžinai mane paliko. Maniau, išeisiu iš proto. Net nusižudyti norėjau. Bet mano juodos mintys pragiedrėjo...bažnyčioj...besimeldžiant...

Kaip sakiau, nupuolimo laikotarpiu buvo ir puikių, lemtingų dalykų. Na, kad ir tas visiškas mano sužlugimas. Galutinai suvokiau, kad ne man šis gyvenimo kelias. Nelaukdamas, kol šeimininkas iš-

mes, pats išėjau iš baro. Net džiaugiausi, kad taip žiauriai atsitiko. Kuo anskčiau, tuo geriau. Jei ne šitoji nelaimė, gal dar giliau būčiau į purvą nugrimzdęs.

Kas padėjo prisikelti? Jokio auklėtojo, globėjo ar vado tuomet nesutikau. Kartais su kai kuriais draugais išgėrę užvesdavom kalbą apie gyvenimo tikslą, prasmę, laimę. Atmenu, girti naktį ėjom į kapines aplankyti žuvusio draugo. Bet tai nebuvo mano vedliai, greičiau klaidintojai, griovėjai, klampinotojai – tie sugėrovai...

Kai prisipažinau tėvams, ką prikrėtęs, mama tik tiek tepratarė: "Sakiau, neprasidėk su tuo darbu, matai, kaip išėjo..." ir – jokių pamokslų, jokių barimų, smerkimų. "Išsikapaliosim kaip nors", – aprmino mane tėvas. Patys skolino ir užmokėjo už mano pridarytus milžiniškus nuostolius. Maitino mane, rengė. Ir dabar pas juos tebegyvenu...

Labiausiai tėvams esu dėkingas už dar kūdikystėje nutiestą tiltą į Dievą. Aš juk meldžiausi visą gyvenimą. Tik prašiau Dievo ne to, ko man iš tikro reikėjo. Piniagai... Vogiau juos iš žmonių. Dievas pasigailėjo manęs, ir aš netekau visų tų nešvarių pinigų, dar man buvo skirta bausmė, – turėjau primokėti tiek, jog už šitokią sumą ir automobilis būtų išėjęs... Po tokio baisaus likimo smūgio malda pasidarė daug karštesnė. Sukrutėjo kančioj mano smegenys. "Kas vaikščioja tamsoje, tas nežino, kur eina" (Jn 12, 25-36). Skaudžiai sukrėstas praregėjau, – išvydau priešais save šviesulį. Supratau gyvenęs be jokios atramos, be jokio tikslo. Mašina? Namas? Ką padarysi, kad Lietuvoje iki pat šiolei retas tegalėjo doru, sūriu praktikuoti pelnytį automobilį bei nuosavą namą. "Nereikalaukite daugiau, negu jums nustatyta" [...] "Nieko neskriauskite ir

neįdavinėkite dėl pelno, tenkinkitės savo alga" (Lk 3,10-26). Taip, kas kelintas lietuvis turi ne tikrai automobilį su namu. Bet jei nuopuolio keliu... Ne, ne! Tai ne mano kelias! Ir meldžiausi, meldžiausi... Su ašaromis... Kas vakarą parklupęs ieškojimuose...

"Telšiuose katechetus nuo liepos mėnesio pradeda ruošti. Gal pabandytumei?" – užsiminė lyg tarp kitko vienas mano pažįstamas, kai dar visai neseniai, gegužy, buvau amžinai atsisveikinęs su padavėjo profesija. Rodos to ir telaukiau! Rodos slapčiausioje širdies kertelėje seniausiai apie tai ir tesvajojau, sau pačiam bijodamas prisipažinti. Nupuoliau į Telšius griūdamas. Visa širdimi griebiausi tikybos studijų. Klausiau paskaitų ir skaičiau, skaičiau, skaičiau... Ir dabar skaityt nenustoju. Radau atsakymus į daugybę mane kankinusių klausimų. Atsirado ratas artimų žmonių, kurie, deja, ne degtine ar mergšėmis atsipalaiduoti masina. Pasišnekam atvirai, nuoširdžiai. Prisipažinsiu: blaivininku netapau. Besišnekučiuodami sriūbteliame gero vyno lašą. Pasigėrimą, žinoma, smerkiu, bet kad svaigaus gėrimo burnon paimti nebūtų galima, – neradau, kad Šventajam Rašte taip būtų parašyta... – Tėvukas retsykais mane per dantį patraukia: "Iš padavėjų – į davatkas..." Net stebisi tėvai, kad į balius, šokių, pasimatymus nevaikščioju. O dėl mano juodosios praeities nėra papriekaištavę...

Taigi paskutinį sykį uždaręs baro duris, pasiryžau ne tik pats gyventi kitoki gyvenimą, bet ir kitus saugoti, kad netaptų padugnėmis, o ton prarajon ipuolusius – gelbėti. Todėl, dėstydamas mokykloje tikybą, tikrai jaučiuosi esąs savoje vietoje. Daugėliau galima per tikybos pamokas nuveikti su vyresniaisiais mokiniais. Bū-

na įdomios diskusijos. Kitąsyk išsismagi-
nęs aš pats visą lekciją atpilu. Per šv.
Mišias – ketvirtadieniais – su jaunimu
giedam, gitara grojam. Klebonas mums
pritaria, pagyvenusieji žmonės irgi prie
mūsų priprato. Po šv. Mišių renkasi Mal-
dos grupė – apie dvi dešimtys jaunuolių –
berniukų ir mergaičių maždaug po lygiai.
Mokyklos bendrabuty turim kambarėlį.
Tad galim čia ir pasimelsti, ir pagiedoti, ir
pasikalbėti, ir arbatale susišildyti. Pate-
bėjau, jog jauni žmonės labai nori pasi-
šnekėti, savo sielą atverti, kartu su vyres-
niuoju atsakymų į jiems rūpimus klausi-
mus paieškoti. Ateina pas mane ir anks-
čiau netikėjusių. Paskui jie džiaugiasi,
kad jų gyvenimas visai pasikeitęs. Esu lai-
mingas, kad galiu jiems padėti, kad jų ieš-
kojimai ir atradimai nėra tokie žaizdoti,
kraujuoti, kaip manieji...

Taigi bandau būti jaunų žmonių dva-
sios vadovu. Džiaugiuosi, kad Dievas
patikėjo man tokią kilnią misiją. Taip pat
džiaugiuosi, kad padėjo man išgirsti tą
pašaukimą. Tiesa, nevaidinu prieš moki-
nius vaisažinio. Visi kartu ieškom, kartu
atrundam. Vaikai mane vadina vardu... O
mano muzikiniai sugebėjimai – groju ar-
monika, akordeonu, triūba, vargonais, gi-
tara – kažkada suko mane nuo Dievo, o
dabar muzika man ir mano mokiniams
padeda priartėti prie Dievo. Pavyzdžiui,
muzikos instrumentu pagyvinu tikybos
pamokas.

Tebevažiuoju į Telšius, – tebesimokau.
Knygų parsivežu. Paskum svajoju studi-
juoti Klaipėdos universitete psichologiją
neakivaizdiniu būdu, nes negaliu palikti
savųjų auklėtinių. Beje, griežtai ateities
neplanuoju, – ją Dievui pavedu, – eisiu,

kur Dievas pašauks. Štai vienas mano
draugas įstojo į Prancūzijos vienuolyną...

Taip ir skrenda mano dienos. Su jauni-
mu bendraujam ne tiktai mokykloje, Mal-
dos grupėje. Organizuoju susitikimus, eks-
kursijas, į kurias norinčių – minios, nebe-
sutalpinu. Žinoma, religijos tema...

Tačiau man būtina reikia pabūti ir vie-
nam pačiam – ramybėje, tyloje. Nuo tylos,
susikaupimo, susimąstymo ir, aišku, nuo
maldos juk ir prasidėjo mano atsiverti-
mas, kuris jokia būdu nesibaigė. Anas at-
sivertimas man nubrėžė rodyklę, – paro-
dė, kuria kryptimi turiu eiti. Tačiau iš to
kelio šakojasi takai takeliai, kuriais už-
sižiopsojęs gali kaipmat nuklysti. Turi
nuolatos budėti. Ir kartoju: kasdien reikia
atsiversti..."

Išlydėdama svečią, vis dar jo šio bei to
paklausinėju. Atsisveikinam prie laukųjų
durų. Dar vis lydžiu žvilgsniu šį gana
kukliai apsirengusį, iš išvaizdos ničnieko
neįstabų vaikinuką, kuris, man pasido-
mėjus, kaip jis pragyvena iš vargano mo-
kytojų atlyginimo, tiktai šypstelėjo, jog
nenuogas ir nealkanas, – tada ko dar be-
reikia..."

Grįždama į savo kabinetėlį, kuo nuošir-
džiausiai Alvydui mintyse palinkiu: kad
tiktai niekuomet nesustotų jo nuolatinis
Atsivertimas...

Taip pat bandau patikėti, kad Alvydas
– ne vienas toksai. "Dešimtis šitokių suti-
kau", – jis man kalbėjo. O mano auklėtinis
– gražus, mielas Povilas! Pasakojo, paini
buvusi jo praeitis. "Juk ir aš šiomet save
įveikiau!" šūktelėjo jis anuokart, išėjus iš
klasės jaunajam tikybos mokytojui. Ir šyp-
sosi kasdien savo giedraja šypsena.

NEBIJOKITE!

*Popiežiaus Jono Pauliaus II žodis visiems, o ypač toms tautoms, kurios atgimė po
komunistinės imperijos žlugimo.*

KĘSTUTIS A. TRIMAKAS

Pagrindinė mintis, kurią popiežius Jonas Paulius II perdavė žmonėms savo nauja knyga „Žengiant per vilties slenkstį“, yra išreikšta iš mirties prisikėlusiojo Jėzaus žodyje saviesiems „Nebijokite!“ (Mt. 28, 10; žr. Lk 24, 36-38). Tuo žodžiu Jėzus ramina išsigandusius mokinius, kad tai tikrai Jis. Tą pačią Jėzaus žodžio prasmę popiežius pritaiko šių laikų žmonėms: šiais kritiškais laikais Jėzus – Dievas yra vilties ir drąsos priežastis. Ir štai kodėl.

Į klausimą, ar sovietų komunistinės imperijos žlugimas yra Dievo darbas, popiežius atsakė teigiamai. Ryškindamas savo atsakymą, jis šiems laikams pritaikė Jėzaus žodžius: „Mano Tėvas darbuojasi lig šiolei, todėl ir aš darbuojuosi“ (Jn 5, 17). Daugelis šių laikų žmonių galvoja, kad Dievas tyli, pasaulyje neveikia ar iš viso Jo nėra. Tokios jų nuomonės yra bergždžios pastangos slopinti Dievo balsą.

Jonas Paulius II tvirtina, kad mums, žmonėms, šiais laikais „reikia naujai išgirsti Dievo, kalbančio žmogaus istorijoje, balsą... Dievo patyrimas nuolat atviras kiekvienam žmogui“ (111 psl.).

„Pergalė bus pasiekta per Mariją“

Popiežius nurodo, kad kaip tik prieš pat komunizmo įsigalėjimą Rusijoje, Spalio revoliucijos išvakarėse (1917.07.13), trys vaikai Fatimoje išgirdo: „Rusija atsivers... pagaliau mano širdis nugalės“. Jis nusistebi: vaikai patys „negalėjo prasimanyti. Nemokėjo tiek istorijos ir geografijos, o dar mažiau nutuokė apie visuo-

meninius judėjimus ir ideologijų raidą. O juk vis dėlto buvo taip, kaip jie išpranašavo“ (112-113 psl.). Tai kaip tik įrodo Dievo veikimą ir Dievo balsą. Įsidėmėtina, kad popiežius sutapina Fatimoje apsireiškusios Marijos žodžius su Dievo balsu.

Po to Bažnyčios Ganytojas atkreipia dėmesį į kitą faktą: pasikėsiniame prieš jį jo gyvybė buvo tik per plauką išgelbėta 1981.05.13, t.y. Marijos pirmo Fatimoje apsireiškimo sukakties dieną – „kad visa tai taptų aiškiau ir suprantamiau, kad per žmogaus istoriją kalbančio Dievo balsas 'laiko ženkluose' galėtų būti geriau girdimas ir lengviau suprantamas“ (113 psl.). Tame jo gyvybės apsaugojime Jonas Paulius II mato gilią prasmę: „Ar visu tuo įvykiu Kristus dar kartą nepasakė: „Nebijokite!“ Ar neištarė to velykinio žodžio ir popiežiui, ir Bažnyčiai, o netiesiogiai ir visi žmonijai?“ (172 psl.).

Popiežius yra įsitikinęs, kad ši raminanti Kristaus žodį reikia išgirsti visiems, ypač dabar dutūkstantųjų metų gale, nes, nors komunizmo imperija žlugo, bet žmonija tebesibaimina ir iš tiesų yra daug priežasčių, dėl ko jai tenka nuogausti. Ši Kristaus „nebijokite!“ turi išgirsti ypač tos tautos, kurios atgimė po komunistinės imperijos žlugimo (172 psl.) – taigi ypač mūsų, lietuvių, tauta.

Ypač mūsų tautai būtina įsidėmėti gilią prasmę, kurią Popiežius – tikriausiai, ir pats Kristus – teikia šiam padaršinančiam žodžiui „Nebijokite!“. Girdint tą žodį, šiais laikais žmonėse turi augti įsitikinimas, „jog egzistuoja

Kažkas, kas tvarko šio laikino pasaulio likimus... o tas Kažkas yra Meilė (plg. 1 Jn 4,8.16), Meilė, tapusi žmogumi, Meilė, nukryžiuota ir prisikėlus, Meilė, nuolatos esanti tarp žmonių. Tai eucharistinė Meilė. Nesenkantis bendrumo šaltinis. Tik Jis vienas gali visiškai laiduoti už tą žodį: „Nebijokite!“ (172-173 psl.).

Bažnyčios Ganytojas prisipažįsta: „Įsitraukdamas į visuotinės Bažnyčios problemas, kai tik buvau išrinktas popiežiumi, atsinešiau įsitikinimą, kad ir universaliu matmeniu pergale, jei bus pasiekta, bus pasiekta per Mariją. *Kristus nugali per ją, nes nori, kad Bažnyčios pergalė ir šiuolaikiniame, ir ateities pasaulyje būtų susijusi su ja*“ (172-173 psl.; pabraukta paties popiežiaus).

“Visiškai Tavo, Marija”

Aiškindamas savo šūkį „Totus Tuus (Maria)“ (Esu visiškai Tavo, Marija), kuriuo save ir savo popiežiavimą pašventė Marijai, Jonas Paulius pastebi, kad vienu metu galvojo „šiek tiek nutolti“ nuo savo ankstyvesnio pamaldumo Marijai, *kad krepšytų didesnę dėmesį į Kristų. Vis dėlto nusprendė kitaip: „Šv. Liudviko Grinjono de Montforto dėka supratau, kad tikrasis pamaldumas Dievo Motinai kaip tik yra kristocentriškas, maža to, jis giliausiai įsišaknijęs Triasmenėje Dievo paslapyje, susijęs su Įsikūnijimo ir Atpirkimo paslaptimis*“ (165 psl.; žodžiai pabraukti paties popiežiaus). Ne nutolus nuo Marijos, bet prie jos priartėjus, atrandamas Jėzus.

Taip yra giliau susipažinus su šv. Liudviko de Montforto siūlomu pasiaukojimu, randama, kad, nors pirmas dėmesys skiriamas Marijai, bet galutinai – tik dėl to, kad jai atsidavusiojo sieloje Marija įvykdytų tai, ką ji įvykdė žemėje: ją paruošti taip, kad Šventosios Dvasios veikimu gimtų, augtų ir ugdytųsi Jėzus joje iki savo garbės pilnatvės. Tai nurodo pagrindiniai prašymai. Marijos prašoma: – „kad tik tu tobulai garbintum Jėzų manyje laike ir amžinybėje“. O Šventosios Dvasios – „kad Tu soformuo-

tum manyje, suaugusiame su Marija, gyvą, didį, galingą Jėzų Kristų iki Jo amžiaus pilnatvės“. Marija pasiaukojusiojo nelaiko sau, bet veda pas Jėzų. Panašiai ir Jėzus, Dievo Sūnus, nesustabdo jo prie savęs, bet veda pas savo Tėvą. Tad pats galutinis šio pasiaukojimo kelio tikslas yra – kaip ir pats šv. Liudvikas de Montfortas tvirtina – „vien tik Dievas“. „Šventajai Dvasiai veikiant, sieloje Jėzus visuomet buvo ir bus vienintelis Marijos vaisius... Vien tik Dievas“.

Tad šis pasiaukojimo kelias yra teologiškai visiškai pagrįstas. Visa širdimi popiežius Jonas Paulius II pasirinko jį savo gyvenime įvykdyti ir rekomendavo jį – išskirtiniu būdu vienintelį – enciklikoje *Redemptoris Mater* kaippo veiksmingą būdą „pasiaukoti Kristui per Mariją“ (48 n.). Kaip šv. Liudvikas de Montfortas ryškino Marijos išskirtinį vaidmenį, ugdant Kristų pasiaukojusioje sieloje, taip Jonas Paulius II šiame teologiniame dokumente labai sėkmingai atskleidė Atpirkėjo ir atpirtųjų Motinos vaidmenį visos Bažnyčios tikrovėje.

Ganytojo žodyje Dievo balsas

Šių dienų Bažnyčios Ganytojo tiek savo asmens, tiek popiežiavimo paaukojimas Marijai nėra atsitiktinis. Dievo Apvaizdos vedamas, jis išvelgia Kristaus norą savo pergalę prieš blogį šiais laikais įgyvendinti Marijai Dievo suteikta dvasinės motinystės įtaka. Toje šviesoje popiežius visišku pasiaukojimu renkasi būti jos gyvuoju įrankiu, o taip pat skatina ir kitus jai pasiaukoti, nes kaip per ją Šventosios Dvasios veikimu dievo Sūnus prieš 2000 metų atėjo žemėn išgelbėti žmonijos, taip ir šiandien tos pačios Dvasios veikimu per Marijos motinystės įtaką žmonės tampa Dievo vaikai, Kristui įspaudžiant jų sielose savo gyvą atvaizdą.

Dėl to Dievo Apvaizdos mums skirtas Bažnyčios Ganytojas, Jonas Paulius II, savo nuoširdžiam ir atvirame žodyje visiems žmonėms skelbia štai ką:

1) Dievas veikia pasaulyje; Jis paveikia net

Klodai.

G. Didelytė

svarbiuosius žmonijos istorijos įvykius, pavyzdžiui, neseniai įvykusį komunistų imperijos žlugimą.

Jūs galite atiduoti vaikams savo meilę, bet ne mintis, nes jie turi savąsias, jūs galite priglauti jų kūnus, bet ne jų sielas, nes jų sielos gyvena rytojaus namuose, kurių jūs net svajonėse negalite aplankyti, jei galite, siekite būti į juos panašūs, bet nesistenkite juos padaryti panašius į save, nes gyvenimas neina atgal ir negaišta vakarykštėje dienoje.

K. Dzibranas

Iki santuokos verta žiūrėti išplėstom akim, o po jos – prisimerkus.

M. Skiuderi

2) Popiežius yra įsitikinęs ir tuo įsitikinimu dalinasi su visais: šio amžiaus pradžioje Fati-moje apsireiškusios Marijos žodžiuose girdisi paties Dievo balsas.

3) Nežiūrint sunkių laikų pasaulyje (o gal kaip tik dėl to), per Mariją tariamas Dievo bal-sas yra raminantis ir stiprinantis, kaip iš mir-ties prisikėlusiojo Kristaus padrašinantis “Ne-bijokite!”, užtikrinantis Kristaus galutinę per-galę, kuri, pagal popiežių, paties Kristaus noru ateis per Jo Motiną Mariją.

4) Į tą viltingą ir stiprinantį balsą dėmesį turi atkreipti visi žmonės, visa žmonija, bet ypač tos tautos, kurios atgimė po komunistinės imperijos žlugimo”, kurių tarpe yra ir mūsų, lietuvių, tauta.

5) Svarbiausia per Mariją skelbiama Dievo balso žinia yra ši: Yra Dievas. Jis yra Meilė. Pasiaukojusi ir tebebepasiaujojanti Meilė. Ir Jis yra mūsų, žmonių, tarpe. Galutinai Jis užtik-rins pergalę prieš blogį.

Jonas Paulius II. *Žengiant per vilties slenkstį*. Parengė ir redagavo Vittorio Messori. Iš italų ir lenkų kalbų vertė Z. Ardicikas ir M. Pašakinskienė. Leidykla “Katalikų pasaulis”, Vilnius, 1995.

Nesiguosk skambia fraze, kad su mylimu ir pala-pinėje rojus. Santuoka ne tik dvasinė, bet ir mate-rialinė sąjunga. Ruošdamasis kurti šeimą, pagal-vok, ar galėsi aprenkti, išmaitinti savo draugę, suteikti jai pastogę.

V. Suchomlinskis

Laimingas tas, kuris laimingas savo namuose.

L. Tolstojus

Santuoka atneša nemaža graužaties, tačiau vien-gungiškas gyvenimas neteikia jokių džiaugsmų.

S. Džonsonas

JAUNIMAS

GIMIMO DIENA

Eugenija Čiurlionienė

Buvo visų gimimo dienos: mamytės, dėdės Vyto, kurį jo vaikai vadina tėtė, o aš – ne, man jis tik dėdė. Taip. Jau keleri metai, kai aš, palikęs tėtę ir brolių, mažas būdamas, įsikibęs į mamytės ranką atėjau gyventi į didelį dėdės namą. Atsinešiau tik tėtės dovanotą meškiuką Bumą. Iš pradžių čia man buvo baisu, daug erdvės, daug kambarių. Dėdės vaikai mane kumščiuodavo, erzino. Aš niekaip nesupratau, kodėl mes čia, man buvo liūdna ir dažnai verkdavau, klausdavau mamytę, kada grįšim į butą, aš noriu tėtės ir brolio. Mama kartais švelniai nuramindavo, kartais pikta pabardavo, sakydama – užaugsi, suprasi. Gerai. Aš augau. Dažniausiai pas senelius, kur visada dirbdavo tėtė, ten rasdavau ir brolių. Tos dienos mano mažai širdelei buvo tokios mielos. Tik, kai reikėdavo grįžti į tą didįjį namą, man būdavo labai liūdna, aš stengiausi išsinešti kokį nors daiktėlį iš šių namų, kuris man primintų, kad ten yra tie, kurie mane myli. Laukdavau savaitgalių, kada vėl galėsiu nubėgti pas senelius.

Taip aš augau. Lankiau darželį, liūdėjau, bet augau. Dabar aš jau didelis mokiny – pirmaklasis.

Štai šiandien mano gimimo diena. Man jau septyneri!

Šiame dėdės name ruošiamos vaišės mano garbei, mamytė dirba, pluša. Bus svečių, bus vaikų, dovanų ir juoko. Visko bus – tik nebus man džiaugsmo: į šią šventę negali ateiti nei tėvelis, nei tėvukai. Atėjo tik brolis. Nors aš jau didelis, bet

vis tiek nesuprantu, kodėl čia jiems negalima ateiti. Tai kas, kad dėdės namas, tai kas, kad yra maža mergytė, sako, ne visiškai, bet man sesytė. Juk ir pas tėtę yra maža tėtės mergytė, kuri ne visai man sesutė. Tai kas, kad taip yra. Man rodos, čia visi gali sutilpti, čia tiek daug vietos. Tik reikia būti visiems drauge – tikriems ir netikriems broliams ir ne visai tikroms sesutėms – ir bus smagu. Nesuprantu, kodėl tie suaugę žmonės tokie keisti, jie neišsitenka greta vienas kito. Ir aš šiandien nežinau, ar linksintis, ar užsidaryti savam kiaute, kaip sako man dėdė. Gal man tylėti?

Štai vienas po kito susirinko svečiai: sveikina mane, apipylė dovanomis, visi linksmi, klega, o aš vis dar laukiu, o gal... Oi, kad tik girdėčiau durų skambutį... Aš nepastebėtas smunku žemyn į laiptinę, atsisėdu ant pačio žemiausio laiptelio ir laukiu. Nors žinau, kad tėtė neateis, čia jam negalima, bet vis tiek laukiu. Nors vakar jį mačiau, kai užbėgom pas močiutę, jis dirbo, buvo visas tepaluotas, bet taip švelniai mane apkabino, pabučiavo, pasveikino su gimimo diena, tyliai, tyliai į ausį man pakuždėjo, kad pavasarį nupirks man naują dviratį, ne bet kokį, o su bėgiais. Ačiū, pasakiau tėtėi, aš lauksiu. Visa tai žinau, bet man šiandien nelinksma. Ten viršų triukšmas, šoka vaikai, o aš sėdžiu čia ir žiūriu į durų skambutį ir, rodos, matau tokias liūdnas tėtės akis, bet jos mylinčiai žiūri į mane. Pats sau prisiekiu, kad dar paaugsiu ir grįšiu pas tėtę, ten, nors namelis mažas, nors ten nieko nėra puošnaus ir gražaus, paprasta, bet viskas miela. Ir nusinešiu ten tik savo meškiną Bumą, kurį man mažam padovanojo tėtė, o visus žaislus ir dovanas paliksiu čia – dideliame dėdės name. Taip nusprendžiau. Aš tyliai nuslinkau į savo kambarį, paglosčiau savo meškiuką, pasakiau jam į ausį savo paslaptį, kad mudu turime laukti tos dienos, kada galėsime džiaugtis, kad gyvensime ten, kur yra smagu, yra tėtė.

Oi, vaikai, aš taip norėčiau, kad nebūtų tų dėdžių ir tetų, nebūtų netikrų brolių ir sesučių, kad būtų tik tėtės ir mamos, kad viskas gyvenime būtų tikra, kad būtų linksma, ir vaikystės dienos, ir visos gimimo dienos būtų tikra šventė – saulėta ir linksma.

ŠEIMA

PAGARBA SANTUOKAI

Kun. K. J. Ambrasas SJ

Nedidelis tasai Galilėjos miestelis (Kefr Kenna prie Tiberiados kelio. Senovėje būta ir kitos Kanos, kurios griuvėsiai nūnai vadinami Kirbet Qana arba Chirbet Kana) netoli Nazareto. Jame nutikę įvykiai, evangelisto Jono rūpestingai aprašyti, paplito po visą pasaulį ir iki šios dienos minimi. Kodėl? „Trečią dieną Galilėjos Kanoje buvo vestuvės. Jose dalyvavo Jėzaus motina. Į vestuves taip pat buvo pakviestas Jėzus ir jo mokiniai“ (Jn 1,102). Greičiausiai Natanaelis, vienas iš 12 Jėzaus apaštalų, pasikvietė Andriejų, Petrą, Joną ir Pilypą į savo giminės ar bičiulio vestuves. Matyt, kad Jėzaus motina į tą pokylį bus atėjusi anksčiau už Sūnų. Galbūt su vienu iš sutuoktinių Marija giminiavosi ar bičiuliavosi, todėl vieną kitą dieną prieš puotą atskubėjo padėti moterims, ypač nuotakai, triūstis.

Vestuvės neturtingiems ir vidutiniškai gyvenantiems žydams anuomet būdavo iškilmingiausia viso gyvenimo šventė, kuriai nuotaka būdavo papuošiama vainiku, savais arba skolintais karoliais, apyrankėmis ir kitais papuošalais. Karūnuotas jaunikis, apsuptas būrio draugų, vakare ateidavo parsivesti jaunosios į savo namus. Toji su savo draugėmis laukdavo ir paskui visi, džiūgaudami, nešdamiesi žibintus, eidavo per kaimą eiseną į jaunojo namus. Tokios šventės pasidabinusių dalyvių su deglais, žibintais, šokiais, dainomis ir šūkavimais Įstatymo mokyklų rabinai, nutraukę pamokas, leisdavo pasižiūrėti net mokiniams. Jaunojo namuose per vestuves būdavo dainuojama, sakomos kalbos, linkėjimai, visaip linksmina-

masi. Netgi dabar tamsiame arabo ar žydo kambaryje dar galima surasti paslaptį atrodančių ašočių, kur tam tyčia laikomas vestuvėms vynas. Galbūt Marija padėjo tokiai šventei aptaisyti nuotaką ar galėjo ir savo Sūnui, kai Jis tebuvo dar berniukas, papasakoti apie savąsias vestuvių apėigas, kad Jo kalboje pasitaiko palyginimų apie vestuvių puotos dalyvius, jų papročius.

Viešo Kristaus gyvenimo pradžioje pirmasis stebuklas padarytas per jungtuves. Tatai prasmingas ir pamokantis įvykis, šio Sakramento išaukštinimas ir vedybinio gyvenimo sukilninimas. Santuoka pakelta sakramentu, lygiai kaip – Krikštas, Sutvirtinimas, Komunija, Atgaila (Susitaikinimas), Ligonų patepimas, Kunigystė. Į ją anuomet jau nukreipė akis Kristus, gerai supratęs, kad pirmoji Bažnyčia yra ant motinos rankų, prie tėvo kelių. Jėzus, pirmiau negu įkūrė tikrąją, oficialią instituciją, kurią dabar vadiname Bažnyčia, pagerbė ir savo buvimu palaimino, ją apdovanojo materialiomis gėrybėmis – vandenį pavertė vynu, kad pagal ano meto papročius, tiek laiko vargingi žmonės dirbė, vargę, galėtų bent per jaunųjų žmonių – sutuoktinių jungtuves deramai pasivaikinti, atsikvėpti. „Tokią stebuklą pradžią Jėzus padarė Galilėjos Kanoje“ (Jn 2,11). Dar nieko šitaip neapdovanojo, niekur neparodė jokio ženklų, kad Jis gali elgtis su medžiaga, kaip tinkamas, tik tai Kanoje. Per vestuves. Čionai Kristus susitiko su motina maždaug po dviejų nesimatymo mėnesių. Gal dar daugiau Jis nebuvo namie. Dirbtuvė jau buvo tuščia, nes Juozapas buvo miręs. Todėl viena likusi Marija galėjo gerai apgalvoti apie tą laiką, kai jos Sūnus pradės savo išganymo darbą. Aure – jis jau ir buvo prasidėjęs.

Tikriausiai Mergelė Marija buvo ne sykį ir ne du klausinėjama įkurių kaimo moterų ir giminių, kodėl ją Sūnus paliko, kur dabar iškeliavo, ką Jis veikia? Kada grįš? O dabar Kanoje Marija Jį susitiko su keliais mokiniais, kurie Jį pagarbiai vadina Rabbi. Tačiau jai, kaip ir kiekvienai, Kristus buvo tas pats dvylikametis berniukas, kurį ji andai surado Jeruzalės šventykloje.

Mergelė Marija tuojuo pastebėjo, kad kažko trūksta, nes puota būtų kaipmat iširusi, svečiai nepagailėtų kandžių žodžių, kultų triukšmas, jei šeimininkai taip apsiuoktų. Štai kodėl išsibaigus

vynui, Jėzaus motina jam sako: "Jie nebeturi vyno". Jėzus atsakė: "O kas man ir tau, moterie? Dar neatėjo mano valanda!" anuomet į motiną "moterim" kreiptis buvo visiškai mandagu. Sūnus galėjo ypatingais atvejais sakyti ne tik "mama", bet ir "moterie". Netgi prieš pat mirtį ant kryžiaus kabodamas Jėzus į ją taip kreipėsi: "Moterie, štai tavo sūnus!" (Jn 19, 26). Net ankstesniuose raštuose randama panašių kreipinių sakysime, elgeta kreipiasi į Hilelio žmoną "moteriške". Imperatorius Augustas Kleopatrą vadina tokiu pat vardu. Tačiau Kristus labai gerbia savo motiną. Antai Jeruzalės šventykloje, nors Jėzus kalbėjosi, atsakė į klausimus ir pats atsakinėjo į mokytų vyrų klausimus, bet pakluso, išėjo iš šventyklos su Marija ir Juozapu. Taip ir dabar. Nors, atrodo, ir pasakė, kad nereikia rūpintis tokiais dalykais, bet motina, jau pažinodama savo Sūnų, tarnams taria: "Darykite, ką tik jis jums lieps" (Jn 1,5). Ir taip šeši tikriausiai akmeniniai gal po 39-40 litrų talpos indai, į kuriuos buvo pripilta vandens, bet dabar susirinkę svečiai gerokai išlaistė apsiplaudami, todėl tarnams reikėjo iš naujo pripildyti.

Nei svečiai, nei šeimnininkai niečnieko net ne-

pastebėjo, kada ir kaip atsirado tokio gero vyno, kad prievaizdas netgi priekaištavo nieko nežinančiam, kas čia pasidarė, jauniui: "Kiekvienas žmogus pirmiau stato geresnio vyno, o kai svečiai įgeria, tuomet prastesnio. O tu laikei gerąjį vyną iki šiolei" (Jn 2,10). Šio pirmojo stebuklo prasmę bene geriausiai apibūdina evangelistas Jonas: "Taip jis parodė savo šlovę, ir mokiniai įtikėjo jį" (Jn 2,11). Šeimos labui, Santuokos sakramentui Kristus padarė šią nuostabią dovaną. Nuo tada Jis net savo gyvenamąją vietą pakeičia: "Jis su savo motina, broliais ir mokiniais nukeliavo į Kafarnauką" (Jn 2,12).

Viešpatie, Tavo Sūnus savo apaštalinės veiklos pradžioje padarė pirmąjį stebuklą Kanoje, kur pagerbė naujai sukurta šeimą. Leisk ir mūsų kunigams deramai joms skirti dėmesio, jas tinkamai parengti, o patiems jaunavedžiams ir ypač sužadėtiniams įkvėpk tą skaistumo, kilnios ir nesuteptos meilės jausmą, kad jiems jo užtektų visam sunkiam vedybinio gyvenimo keliui, kad jų prierašumas, ištikimybė ir pagarba vienas antram neišblėstų kartu su šeimos židiniu ligi paskutinio abiejų sutuoktinių atodūsio.

MINTYS APIE ŠEIMĄ, TĖVUS IR VAIKUS

(Šių aforizmų sąrašą sudarė Indrė Bartašiūnienė)

Šeima daugelyje tautų, visuose kontinentuose lieka 'Bažnyčios keliu, ir kažkuria prasme netgi labiau juo tampa ten, kur šeima išgyvena vidinį kryžių, patiria kenksmingų kultūrinių, visuomeninių ir politinių įtakų, ne tik silpninančių jos vientisumą, bet ir trukdančių susidarymą.

Popiežius Jonas Paulius II

Šeima – tai miniatiūrinė visuomenė, nuo kurios dorumo priklauso visos didelės žmonių visuomenės saugumas.

F. Adleris

Dieviškasis paveikslas ugdomas ne tik atskiroje asmenybėje, bet ir toje unikaloje dviejų žmonių sąjungoje, kurią sudaro vyras ir moteris, sujungti meile taip, kad jie tampa "vienu kūnu".

Popiežius Jonas Paulius II

Šeima – vienas iš gamtos sedevrų.

Dz. Sautojana

Kiekviena socialinė doktrina, bandanti sugriauti šeimą, netikusi ir netaikytina. Šeima – tai visuomenės kristalas.

V. Hugo

Paremta meile ir pasirengusi gyvybės dovanai, vien tik šeima užtikrina visuomenei ateitį; tad jos pagrindinė užduotis yra darbuotis vardan taikios ateities.

Popiežius Jonas Paulius II

Šeima tiek darni ir šviesi, kiek moteris pajėgia atliepti arba vyro taurumui ir meilei, arba jo egoizmui ir neaprašytam charakteriui.

A. Rūta

Gražią, tvirtą šeimą gali sukurti tik gražūs, dori žmonės.

Monsinjoras K. Vasiliauskas

Atvirumo trūkumas palengva sutrupina meilės ryšį šeimoje.

Kun. S. Pranckūnas

Šeimos laimė vyro pečiais, moters rankomis ir vaikų šypsena laikosi.

E. Pocius

Šeimos meilė – plačiausiai paplitusi tarp žmonių ir tvirčiausia, todėl iš visų taurių žmogaus jausmų jos poveikis žmogaus gyvenimui svarbiausias ir teigiamiausias.

N. Černyševskis

Tik stipri meilė pajėgs užglostyti smulkius bendro gyvenimo nesusipratimus.

T. Draizeris

Ištikima meilė padeda pakelti visus sunkumus.

F. Šileris

Meilė visada teisi, o šeima neteisi tuomet, kai joje nėra meilės. Todėl šeima tampa meilės tęsiniu arba jos pabaiga.

I. Laimutyte

Geriau už šeimos meilę niekas negali harmonizuoti psichinės energijos.

F. Hebelis

Vedybinė meilė daugina žmonių giminę, draugiška meilė ją tobulina, o nedorovinga – demoralizuoja ir žemina.

F. Bekonas

Vesti įdomu tik iš meilės, o vesti merginą vien todėl, kad ji simpatiška, tas pats, kaip nusipirkti turguje nereikalingą daiktą vien dėl jo gražumo.

A. Čechovas

Ištekėti už nemylimo žmogaus – pasibaisėtina.

D. Pisarevas

Santuoka – tai ilgas ginčų pertraukiamas pokalbis.

R. L. Styvensonas

Kūdikiai, kurių vienas vienintelis vardas – Meilė. Meilė – kova, nepasiduoti, Meilė – žavėtis viskuo ir nebūti vienam, Meilė – paremti svyruojantį, Meilė – amžinas ilgėjimasis, artėjimas į meilės pilnybę...

A. Rūta

Mylėkit vienas kitą, bet meilės nepaverskite pančiais. Geriau tebūna jinai jūra, skalaujanti Jūsų sielų krantus. Pripilkite vienas kitam taures, bet negerkite iš vienos. Atlaužkite vienas kitam savo duonos, bet nekąskit tos pačios riekės. Atiduokit savo širdis, tik ne vienas kito nuosavybėn. Nes tik gyvenimo ranka gali valdyti Jūsų širdis.

K. Dzibranas

Sutuoktinių meilė, laimingai išvengianti tūkstančio atsitiktinumų, – visų gražiausias stebuklas, nors ir visų kasdieniškiausias.

F. Moriakas

Sutuoktiniai saugumą, tikrumą randa savo namuose, kur gyvuoja tarpusavio papildymas, priklausomumas vienas nuo kito.

Kun. J. Vailionis

Sutuoktiniai tarpusavio meilėje ir prisirišime atsiveria vienas kitam ir taip malšina begalybės troškulį.

Kun. J. Vailionis

Santuoka yra meilės tikrovė. Reikiamai mylėti gali tik visai subrendusi siela; tada meilė laiko santuoką sau didžiausiu atpildu ir altoriaus spindesį nenublanksta, o išsiskleidžia dar nuostabesniu aromatingu žiedu, tarsi nušvitus saule.

V. Belinskis

Santuoka lydi meilę kaip dūmai liepsną.

S. N. Samforas

Santuokos sąjunga – pirmoji žmonių visuomenės pakopa.

Ciceronas

Santuoka negali būti laiminga, jei sutuoktiniai iki vedybų tobulai nepažino kito kito įpročių ir charakterio.

H. Balzakas

KALBA

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Ar būtina taisyti parašyk rašinį pirmadieniui?

Nebūtina, ypač kai pabrėžiame aktyvaus veiksmo ir jo rezultato paskirtį konkrečiam laiko momentui. Panašių sakinių pasitaiko tarmėse, grožinėje literatūroje (*Padaryk antradieniui; Antradieniui nespėsiu*). Jonas Jablonskis pateikia net aiškiai dviprasmišką sakinį, bet laiko jį norminiu: *Ar pasiūsi kelnes Šv. Petrui* (tai mūsų šventei)? (Rinktiniai raštai. V., 1957 T.1 p. 595). Čia pabaigtas darbas tarsi skiriamas tai dienai, taigi pabrėžiama ne tik laiko riba, bet ir paskirtis. Jei pabrėžtume vien laiko ribą, čia labai tiktų prielinksnių *iki, ligi, lig* ir kilmininko konstrukcija: *Padaryk iki (ligi, lig) antradienio; Iki antradienio nespėsiu, Ar pasiūsi kelnes iki (ligi, lig) Šv. Petro (iki Šv. Petro dienos, iki Petrinių)?* Prielinksninė konstrukcija ypač būdinga moksliniam ir administraciniam (sąlygiškai vadinamiems oficialiesiems kalbos stiliams), o jos vietoje pavartojamas laiko naudininkas, pasitaikantis laisvesniuose kalbos stiliuose, jau dabar periferinis kalbos reiškinys. Vis dėlto, jei norime išlaikyti savo sintaksės raiškos priemonių gausumą, iš kalbos guiti jo neretėtų. (*Jonas Šukys*)

Ar nereikėtų grąžinti formos *pergyventi*? Pasitaiko spaudoje, grožinėje literatūroje, net senų žmonių kalboje.

Pati forma čia niekuo dėta – veiksmazodis *pergyventi* visai geras; galime tik kalbėti, kuriomis reikšmėmis jis mūsų kalbai tinka, kuriomis – ne.

Pergyventi vartotinas šiomis reikšmėmis: 1) “iškentėti, išlaikyti” : *Pergyvenome sunkius karo metus*; 2) “ilgiau gyventi už ką kitą” : *Jis ir savo vaikus pergyveno*. Reikšmė “patirti gyvenant” gerėliau tinka *išgyventi*: *Per karą jiems teko daug visko išgyventi*. Todėl paprastai kalbame apie koks nors literatūrinio veikėjo *išgyvenimus* (ne *pergyvenimus*), apie savo jaunystės *išgyvenimus* (ne *pergyvenimus*). *Pergyventi* visai netinka – yra nusižiūrėta iš rusų kalbos – reikšmėmis “jaudintis, krimstis, sielotis, sielvartauti, liūdėti, nerimauti”. Taisant čia rinktis kaip tik šiuos suminėtuosius veiksmazodžius: *Motina dėl sūnaus labai pergyveno* (=jaudinosi, krintosi, sielojosi, sielvartavo, liūdėjo, nerimavo). Kartais taisome ir kitaip: *Aš nepražūsiu – nepergyvenk* (=nesirūpink, nebijok) dėl manęs; *Dėl tokio menko nuostolio jis nė kiek nepergyvena* (=nenusimena, neima jo į galvą). Netinka ir iš tokių *pergyventi* padarytas *pergyvenimas*: *Šis pergyvenimas* (=sielvartas, liūdesys) ją be laiko susendino; *Negreit užmiršiu tą pergyvenimą* (=sielvartą, jaudulį, graužatį, nerimą, gal ir – sukrėtimą, nelaimę). (*Jonas Šukys*)

Kaip vadinti rašiklį, kuriuo paryškinama norima teksto vieta?

Vietoj nelietuviško žodžio (*teksto*) *markeris* buvo pradėta vartoti terminus (*teksto*) *žymeklis, ženklintuvas*. Tačiau šie žodžiai pasako įrankių, kuriais daroma žymė, pavadinimus, pvz.: *spyruoklinis žymeklis, taikiklio žymeklis, detalių ženklintuvas*.

Rašiklį, kuriuo paryškiname norimą teksto vietą, galėtume vadinti Kazimiero Gaivenio siūlytu terminu (*teksto*) *spalviklis*. (*Dana Vainauskienė*)

Kada kaip rašytinas žodis *šventasis* (šv.)?

Žodis *šventasis*, -oji arba sutrumpinimas *šv.* paprastai vartojamas su šventųjų vardais. Jeigu jis eina ne sakinio ar teksto pradžioje, neretai kyla klausimas, kokia raide – didžiąja ar mažąja – jis turėtų būti pradedamas.

Turime jau seniai nusistovėjusią tradiciją prieš šventųjų vardus (ne sakinio pradžioje) žodį *šventasis*, -oji arba *šv.* rašyti mažąja raide, pvz.: *šv. (šventasis) Jonas; šv. Petras, šv. (šventoji) Ona* ir kt.

KNYGOS

MAIRONIO MUZIEJUJE GIMUSI POEZIJA

Alė Rūta

Tai to muziejaus direktorės Aldonos Ruseckaitės pirmoji lyrikos knyga. Siaura, kietais viršeliais – dailiai, išradingai apipavidalinta, viršelis – dail. Kazimiero Jankausko, taip pat jo kelios vinjetės, o antrame viršelyje autorės nuotrauka, daryta Alvydo Urbano.

Išsprogsta žodis prie širdies.

Išsprogsta

Ir aižėja ir pleišėja ir skyla

[žodžių brastą

[klampynės tylą...

– Taip byloja pirmas eilėraštis.

Aštuoniuose skyriuose sutalpinta arti 200 eilėraščių, įvairios apimtys, skirtingų nuotaikų,

Tačiau visai kas kita šventųjų vardais pavadinimų gatvių, bažnyčių, draugijų, švenčių, bažnytinių renginių ir kt. pavadinimai, kurie yra tikriniai ir turi būti pradedami didžiąja raide. Jų pradžioje einantis sutrumpinimas šv. (arba žodis šventasis, -oji) rašytinas didžiąja raide, pvz.: *Ar žinai, kur yra Šv. Stepono gatvė? Velionis bus pašarvotas Šv. Jono bažnyčioje; 1905-1940 m. Kaune veikė Šv. Kazimiero draugija; Kovo 4-oji yra Šv. Kazimiero – Lietuvos globėjo diena; Susitikime Šv. Onos atlaiduose.*

Šventas(is) (Šv.) didžiąja raide rašomas ir tada, kai šventojo vardas šnekamojoje kalboje perkeltine reikšme pavartojamas kaip šventės pava-

net įvairaus ir meninio lygio. Matyt, autorės rinkti ir tausoti eilėraščiai per ilgesnį laiką – gal nuo pat jaunystės iki subrendimo.

Nėra silpnų, nes vis tai nuoširdūs išsakymai:

Dalybos

kuo dalijasi šiam pasauly

su manim

ne duona vandeniui

ir ne ugnim

ne bučiniu ne guoliu

ne viltim

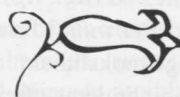
tik juodu debesiu

tik tūžmastim

Gausu meilės, ilgesio, nusivylimo, išdavysčių, atlaikumo, taip pat ir kovos, tūžmasties, nevilties motyvų. Išsakyta grakščiai, lengvai, tarytum ir kentėti, ir atleisti nebūtų sunku. Daug eilėraščių be skyrybos ženklų, dažnai baigiami kokia nesitikėta mintim paskutinėj eilutėj.

Juntama poetinė siela, ir intelektas, ir patirtis. Nuoširdumas...

Aldona Ruseckaitė **Liūdesys kaip sekmadienis**, Lyrika. Vaidoto Oškinio leidykla, Balninkų 4-3, 3005 Kaunas, 1995. Kazimiero Jankausko iliustracijos. Tiražas – 300 egz. Kiana nepažymėta.

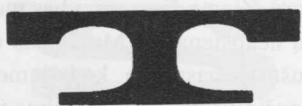
dinimas. Prisiminkime Kazio Binkio posmelį iš poemos “Tamošius Bekepuris”:

Šventam Jone, kur tu matęs,

Žmonės kailinius kaip katės...

Visada didžiosiomis raidėmis rašome: *Šventasis Tėvas, Šventasis Raštas, Šventoji Dvasia, Švenčiausiasis Sakramentas, Švenčiausioji Mergelė Marija*. Tačiau rašome šv. *Kalėdos, šv. Velykos*, nes šv. čia neįeina į šventės pavadinimą, užtenka sakyti ir rašyti *Kalėdos, Velykos*. (*Nijolė Sližienė*)

(“Gimtoji kalba”, 1996, Nr. 1)

TĖVYNĖJE

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

IŠ 1995-JŲ KRAIČIO

Pagal oficialią statistiką 1995 metais Lietuvoje gyveno: 33 stumbrai, 2850 briedžių, 13.800 taukinių elnių, 430 danielių, 41.000 stirnų, 100 muflonų, 18.500 šernų, 18.500 bebrų, 600 vilkų, 51.900 pilkųjų kiškių, 4300 baltųjų kiškių, 12.600 lapių, 6100 mamutų, 100 lūšių, 2150 barsukų, 20.000 voverių, 8350 kiaunių, 950 ūdrų, 2400 kanadinių audinių, 52.000 kurapkų, 6400 ondatrų, 800 fazanų.

IR SOSTINĖJE BŪTA NAFTOS

Pernai Lietuvoje buvo išgauta 114,5 tūkst. tonų naftos. Bendroji Švedijos Ir Lietuvos įmonė "Genčių nafta" išgavo apie 80 tūkst. tonų, specialiosios paskirties Gargždų valstybinės naftos geologijos įmonė "Geonafta" – daugiau kaip 34,5 tūkst. tonų. Viena tona lietuviškos naftos pernai kainavo 398 litus.

Apie naftą Lietuvoje iki šio amžiaus vidurio nebuvo žinoma. Pirmieji jos pėdsakai aptikti 1949 m. Vilniuje, Rotondo gatvėje, išgręžtame 200 m gylio gręžinyje. Po 6 m. Šilutės rajone Stoniškių gręžinyje, beveik 2 kilometrų gylyje buvo aptikta degiųjų dujų. Naftos paieškos Lietuvoje prasidėjo 1958 m. – beveik po šimto meto, kai 1859-aisiais Edvinas Dreikis (iš Pensilvanijos, JAV) gręždamas šulinį, atsitiktinai rado naftos. Iki 1995 m. Lietuvos sausumos teritorijoje aptikta 199 naftos telkinų. Didžiausias (apie 1,3 milijonų tonų) – Genčiuose (Kretingos raj.). Išgręžta 200 naftos

paieškos ir žvalgybinių bei daugiau kaip 160 struktūrinių gręžinių. (Lietuvos rytas Nr. 23)

ŠLAPELIŲ NAME VEIKS KNYGYNĖLIS

Vilniuje, Pilies g. 40, kultūros veikėjų Šlapelių name netrukus pradės veikti knygynėlis.

Kone prieš penkerius metus Šlapelių duktė Gražutė Marija Sirutienė Vilniaus miesto savivaldybei padovanojo tėvų namą. Per šiuos metus buvo iškeldinti gyventojai, jau baigiamas restauruoti namas, kaupiamas Šlapelių fondas. Dabar jį sudaro 12 tūkst. eksponatų.

Būsimojo namo–muziejaus direktorė Alma Gadonytė sakė, kad vasario 19 d. sukako 90 metų, kai Marija Piaseckaitė-Šlapelienė atidarė Vilniuje lietuvišką knygyną. Tiesa, jis buvo Dominikonų gatvėje, šis knygynėlis veiks Šlapelių namuose. Jis nebus dar vienas prekybos taškas, o muziejaus dalis. Pats XIX a. pabaigos – XX a. pirmosios pusės Rytų Lietuvos kultūros muziejus turbūt pradės veikti vasaros pradžioje. Pirmajame namo aukšte bus parodų salė, antrajame veiks ekspozicija, bus įrengti du memorialiniai kambariai.

Juose stovės išsaugoti Šlapelių baldai ir pianinas, kuriuo yra skambinęs Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Restauruotame XVI a. rūsyje veiks kavinė.

Pasak Almos Gudonytės, namo remontas dar neprašoko milijono litų. Didžiausią sumą šiems darbams skyrė Vilniaus miesto savivaldybė. Yra įkurtas Šlapelių fondas, tačiau jame tik G. M. Šlapelytės-Sirutienės aukoti pinigai. Ji savo lėšomis žada išleisti knygą apie Šlapelius.

Nuo praėjusių metų rugpjūčio 1 d. Šlapelių namas–muziejus iš savivaldybės negauna pinigų. Skola darbininkams jau siekia 211 tūkst. Lt. A. Gudonytė tikisi, kad patvirtinus savivaldybės biudžetą, skola bus grąžinta. Be minėtos sukakties, šiemet dar du jubiliejai: balandžio 18 d. Jurgio Šlapelio 120-osios gimimo metinės, o lapkričio 6 d. sukaks 90 metų nuo pirmosios lietuviškos operos – Miko Petrausko "Birutės" – premjeros. Joje

Birutės partiją atliko Marija Šlapelienė. (Lietuvos aidas)

KNYGA APIE IŠKILŲJį LIETUVOS DIPLOMATĄ

Lietuvių katalikų mokslo akademija, pasitikdama savo garbės nario, iškilaus diplomato, politikos ir visuomenės veikėjo daktaro Stasio Antano Baččio 90-ies metų jubiliejų, parengė gausiai iliustruotą knygą apie jo gyvenimą ir veiklą. Knygą leidžia prelato Juozo Prunskio fondo lėšomis.

Stasys Bačkis – gyva lietuvių diplomatijos istorija. Baigęs Paryžiuje teisės fakultetą ir Tarpautinių mokslų institutą, 1930 metais jis pradėjo dirbti Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje. Vėliau Paryžiuje apgynė teisės daktaro disertaciją „Lietuvos ir Šventojo Sosto konkordatas“. 1938 metais buvo paskirtas pasiuntinybės Paryžiuje pirmuoju sekretoriumi, po metų – patarėju. Nuo 1943 metų jis – Lietuvos atstovas Prancūzijoje, nuo 1960 iki 1987 metų – nuolatinis Lietuvos atstovas Vašingtone. Paskui vėl grįžo į Paryžių. Daugiau kaip pusę šimtmečio praleidęs toli nuo okupuotos Tėvynės, Stasys Antanas Bačkis dirbo Tėvynei, išnaudodamas kiekvieną progą skelbė pasauliui, kad Lietuva yra neteisėtai svetimųjų užimta, kad ten gyvenantys žmonės siekia laisvės. Pokario metais kartu su J. Brazaičiu buvo Lietuvos kovotojų sąjūdžio įgaliotinis užsienyje.

1993 metais dr. Stasys Antanas Bačkis su žmona Ona visam laikui sugrįžo į Lietuvą, netoli savo sūnaus – arkivyskupo Audrio Juozo Baččio. Paryžiuje sūnus Ričardas Bačkis – Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje.

Stasys Antanas Bačkis – nuostabios atminties žmogus, dėmesingas ir subtilus pašnekovas, – sakė knygos „Stasio Antano Baččio gyvenimo ir veiklos bruožai“ autorė, Lietuvių katalikų mokslo akademijos istorijos sekcijos pirmininkė dr. Aldona Vasiliauskienė. (Lietuvos rytas Nr. 28)

JŪRŲ MUZIEJUJE LAUKIAMA JAUNIKLIŲ

Kopgalyje esantis Jūrų muziejus, akvariumas ir delfinariumas lankytojų dėmesį labiausiai

traukia vasarą. Žiemą čia – ramybės metas. Tačiau be naujienų neapsienama. Muziejaus darbuotojas Arūnas Grušas papasakojo, kad šiemet pingvinai sudėjo 4 kiaušinius, iš jų du netrukus turėtų skilti. Būtų papildyta gausi pingvinų šeima. O to ypač reikia, nes beveik visi paukščiai (čia jų keturios rūšys: Magelano, akinuotieji, antartiniai, papuasiniai) jau seni. Kadangi pingvinai tikrai nepigūs, jų įsigyti muziejui sunku. A. Grušas sakė, kad labai praverstų verslininkų, firmų parama.

Laukiama gimstant 3 ilgasnukių ruonių jauniklių. Ruonės gimdo čia jau ne pirmą žiemą. Kol kas nesulaukta žieduotųjų ruonių jauniklių, tačiau to bus galima tikėtis tik po poros metų, kai gyvūnai subręs. (Lietuvos aidas).

ŠALIES GYVENTOJAI BUS SURAŠYTI 1999 METAIS

Visuotinis gyventojų surašymas Lietuvoje bus atliktas 1999 metų gruodžio mėnesį. Taip nutarta Vyriausybės posėdyje.

Vyriausybė atsižvelgė į JTO rekomendaciją surašyti gyventojus 2000 arba artimiausiais jiems metais. Visuotinį gyventojų surašymą atliks Statistikos departamentas. Per surašymą bus apklauti ir apklausti visi suaugę šalies gyventojai. Ministrų kabinetas patvirtino pasirengimo gyventojų surašymui programą ir patvirtino Vyriausiąją gyventojų surašymo komisiją. (Lietuvos aidas Nr. 36)

ŽEMAITIJOS DUKROMS ATMINTI

Vietovės, susijusios su pasiaukojusiais Tėvynei žmonėmis, gerbiamos, pažymimos paminklais. Taip ne tik išreiškiama pagarba, dėkingumas, bet ir primenama apie juos, parodomas pavyzdys būsimoms kartoms.

Karolina Praniauskaitė, poetė, sukūrė poemą apie Žemaičių Kalvariją, išleido poezijos rinkinių, išvertė J. Kraševskio kūrinių, daug padėjo A. Baranauskui, skatindama jį rašyti, stiprindama jo religingumą. Jos gimtinės – Padurbinio nei žymės nelikę, net vietų vardyne nėra. Tačiau yra Durbino ežerėlis ir Durbino upelis. Taigi galima ieškoti ir gimtinės.

ŠYPSULIAI

Naujos kai kurių žodžių reikšmės

Kasininkė - mergina, auginanti kasas,
Kasyti - daryti kasoje reviziją.
Keltuvas - žadintuvas.
Kolonizuoti - apstatyti kolonomis.
Krepšininkas - žmogus, apsikarstęs krepšiais.
Krykštauti - kelti krikštynas.
Lašiniai - vaistai, vartojami lašais.
Lietpaltis - lietuviškų lašinių paltis.
Lituoti - mokėti litais.
Minimalistė - nešiojanti mini.
Mirktelėti - šiek tiek sušlapti.
Nualinti - nugirdyti alum.
Nusibalnoti - išlipti iš balno.

Paklausa - smalsi kaimynė, gyvenanti už sienos.
Pelėda - katė.
Prometėjas - netaiklus krėpšininkas.
Pusryčiai - šiaurės rytai arba pietryčiai.
Radiatorius - radijo oratorius, diktorius.
Rodyklės - gidės.
Rusenti - kalbėti rusiškai.
Santvarka - sanitarinė tvarka.
Saugiklis - sargas.
Saugykla - kalėjimas.
Saulėgraža - sau pasiliekanči gražą.
Sausainis - blaivininkas.
Savigyna - savęs išsigynimas.
Senatas - senelių prieglauda.
Senatorius - senas oratorius.
Sionizmas - lakstymas paskui sijonus.
Skaitiklis - lektorius.
Skiedinys - rašinys be minties.
Smilkinys - blogai degęs laužas.
Šauksmininkas - šūkaujantis viršininkas.
Širdininkas - nuolat įsimylintis.
Tekintojas - piršlys.
Užčiaupti - užsukti čiaupą.
Vadovėlis - nedidelės įstaigos ar įmonės vadovas.
Verbuoti - plakti verba.

Elena Gendrolytė – rezistentė, keletą metų dirbo pagrindžio spaustuviėje. Dirbo nežmoniškomis sąlygomis, požemyje, skelbė tiesos žodį apie okupantų melą, žiaurumus, skatino Nepriklausomybės troškimą, viltį. E. Gendrolytė žuvo kartu su kovos draugais kaip Pilėnuose – gyvi nepasidavė! Bunkeris neišliko, bet tebėra gimtinė: Kasčiukų kaime, Kelmės rajone, išliko sodas, namo pamatai. Pro sodybą važiuoja ekskursantų autobusai ir į Bijotų Baublius, ir į Kražių vietoves, net nesustodami.

Pasirodo, kad K. Praniauskaitės gimtinę nustatyti ėmėsi Žemaičių bajorų bendrija. O kas pasirūpins E. Gendrolytės gimtine? Jei valdžia namą atėmė, apiplėsdama tremtinius, tai dabar privalo jį prąžinti, atstatyti, kaip tai daroma su kitų pasižy-

mėjusiųjų gimtinėmis. Ten būtų galima įrengti rezistencijos muziejų, surinkti pagrindžio spaudos, kitas relikvijas. Čia galėtų rinktis jaunimas, apsistoti ekskursijos (XXI amžius Nr. 14)

AR GERS BIRŽIEČIAI VIETON PIENO “EKO-94”?

Biržų pieno perdirbimo bendrovės direktorius Vladas Songaila gavo laišką iš nacionalistų lyderio Vladimaro Žirinovskio. Rusijos Valstybės Dūmos Liberalų demokratų frakcijos vardu jis rekomenduoja įrenginį EKO-93 M, kuriuo galima gaminti spiritą ir puikios kokybės degtinę “EKO-94”. Rusijos bendrovė “Konversija” galinti pagaminti ir degtinės pilstymo, butelių užkimšimo ir etikečių klijavimo linijas. (Lietuvos rytas).

TRUMPAI

■ “Pagalbos Lietuvai” pastangomis nuo 1991 m. pradžios ligi dabar Lietuvai pasiūsta 31 krovininė daugiau negu 24 milijonų dol. vertės vaistų ir medicinos įrangos bei reikmenų. Jų svoris – daugiau kaip 288 tonos. “Pagalbos Lietuvai” vadovas yra detroitieškis Robert S. Boris, žymus Lietuvos Vyčių veikėjas.

■ Spalio 28 d. Vilkaviškio vysk. Juozas Žemaitis MIC pašventino atstatomos Sangrūdų parapijos bažnyčios kartinį akmenį ir pamatus. Senoji bažnyčia sudegė 1971 m. ir nebuvo leista atstatyti.

■ Kun. Vaclovas Ramanauskas MIC, Ukmergės Švč. Trejybės bažnyčios klebonas, sausio 27 d. buvo nužudytas apiplėšimo tikslais. Po poros dienų visi trys plėšikai buvo suimti.

■ Lietuvos Vyčių tradiciniame pokylyje vasario 4 d. buvo iškilmingai pagerbta daug lietuvių bei ir katalikų bei nusipelnusi organizacija – Ateitininkų federacija, įteikiant jai specialų žymenį. Jį priėmė federacijos vadas Juozas Polikaitis.

■ Sesuo M. Teofilė Adomaitytė mirė sausio 10 d., sulaukusi 90 m. amžiaus, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos įžaduose išgyvenusi 73 m. 1933-1935 m. ji studijavo lituanistiką Vytauto Didžiojo universitete Kaune, 1952-58 m. buvo Šv. Kazimiero seserų kongregacijos generalinė vyresnioji.

■ 1955 m. popiežiaus Jono Pauliaus II bendrosiose audiencijose dalyvavo daugiau kaip pusė milijono žmonių. Iš viso tais metais buvo 44 bendrosios audiencijos.

■ Į Vokietiją persikėlusią senųjų Kuršių nerijos gyventojų pastangomis atnaujinta XIX a. pabaigoje pastatyta Juodkrantės evangelikų liuteronų bažnyčia. Evangelikų liuteronų Juodkrantėje dabar nedaug, tai bažnyčia naudojasi ir katalikai. Abi religinės bendruomenės gražiai sutaria.

■ Vysk. Paulius Baltakis OFM vasario mėn. buvo nuskridęs į Pietų Ameriką ir lankė lietuvius, gyvenančius Argentinoje, Brazilijoje ir Urugvajuje.

■ Sankt Peterburge ir kai kuriuose kituose Rusijos miestuose kuriasi antisektantiškos draugijos, kurios visomis išgalėmis kovos su sektantų veiklos metodais, dažnai pažeidžiančiais pagrindines žmogaus teises.

■ 1993 m. Maskvoje įsteigta tarpdiecezinė katalikų kunigų seminarija 1995 m. gruodžio mėn. persikėlė į Sankt Peterburgą. Dabar šioje seminarijoje mokosi 50 jaunuolių.

■ 1995 m. trečiąjį Advento sekmadienį Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo prokatedroje Vilkaviškio vysk. Juozas Žemaitis MIC kunigais įšventino aštuonis šios vyskupijos diakonus.

■ 1995 m. gruodžio pabaigoje Panevėžio vyskupijos kunigų tarybos posėdyje nutarta uždaryti Šv. Kazimiero kolegiją Berčiūnuose, nes jos veikla nepasiteisino.

■ Kun. Lionginas Keršulis, buvęs Spirakių parapijos administratorius, vėliau Onušio klebonas (Panevėžio vysk.), mirė 1995 m. lapkričio 7 d.

■ Šv. Antano kolegija, veikianti Kretingoje nuo 1992 m. ir išgarsėjusi grigališkojo giedojimo pamokomis, į kurias suvažiuodavo žmonių vos ne iš viso pasaulio, paskelbta Šv. Antano religijos mokslų institutu. Jį globos Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakultetas ir Pranciškonų vienuolynas. Čia bus rengiami ne vienuoliai, o pasauliečiai, galį dirbti katalikų parapijose su jaunimu, mokyklose, senelių ir globos namuose.

■ Kun. Leonas Smalinskas, Musninkų parapijos klebonas, kalbėjęs bolševikmečių įvairiose stovyklose, paskui savanoriškai dirbęs sielovados darbą Vorkutoje, mirė 1996 m. sausio 2 d.

■ Kauno arkivyskupijos Kunigų taryba 1995 m. gruodžio 7 d. posėdyje pritarė naujų bažnyčių statybai Kauno miesto Vilijampolės ir Šilainių rajonuose. Taip pat svarstė, kaip parapijose turėtų būti tvarkomi ekonominiai reikalai.

■ Vilkaviškio vyskupijoje veikia penki senelių namai, dvylika vargšų valgyklų. Marijampolėje projektuojama pastatyti seneliams kunigams namus.

Juoz. M.

“Laiškams lietuviams”aukojo:

245 dol. - kun. G. Kijauskas SJ.

100 dol. - V. Rapšys.

90 dol. - B. Račkauskas.

Po 50 dol.: kun. S. Gaidelis SJ, R. Karklys.

Po 35 dol.: J. Ardys, J. Starkus, A. Pažiūra, O. Jankevičiūtė.

30 dol. - A. Velička.

Po 25 dol.: M. Vaškevičius, L. Bildušas, V. Stančius.

Po 20 dol.: S. Riškienė, J. Petronis, G. Baltrušaitis, I. Oksas, P. Žilinskas, V. Aviža, M. Rudis, A. Sutkus, K. Dičiūnas, F. Černius, T. Norkus, A. L. Čepulis.

Po 15 dol.: R. Švoba, V. Lelis, O. Rugelis, S. Prialgauskienė, H. Čikotas, J. Telson, J. Siaurusaitis, E. Pagirys, A. Laurinaitis, A. Nansėdas, J. Raulinaitis, E. Žilionis, E. Laucius, V. Prunskis, kun. J. Grabys, V. Kupcikevičius, M. Ambrozaitis, M. Biknaitis, Z. Korius, J. Gataveckas, A. Kazlauskas, M. Linkus, B. Tamošiūnas, I. Kairys, E. Arlanskas, O. Jankevičiūtė, S. Aleksa, D. Kavalas, E. Druskis, V. Andriulis, P. Mačiulienė, P. Norvilas, B. Kukalis, A. Padvoiskis, P. Šošienė, M. Krikščiukaitis, A. Nakas, D. Čipkus, S. Bužinskas, A. Barkauskas, J. Norvila, G. Janušonis, K. Norvila.

Po 10 dol.: kun. V. Pikturna, J. Sungaila, G. Didžbalis, F. Tarulis, D. Zuraitis, A. Audronis, R. Ayre, kun. V. Kriščiūnėvičius, A. Stulpinas, K. Trečiokas, Z. Junevičienė, P. Petraitis, R. Kreivėnas, E. Sinsinas, A. Barzdukas, R. Rudaitis, V. Gečas, A. Arvydas, V. Numgaudas, G. Sirutis, J. Matulaitis, M. Kapočius, Z. Poderys, L. Bagdonas, E. Pocius, kun. A. Babonas, B. Vencus, A. Solys, S. Vaškys, B. Kelmelis, S. Martišauskas, V. Kazlauskas, kun. J. Matutis, B. Neverauskas, R. Banionis, M. Andriušis, F. Rajeckis, J. Plečkaitis, T. Bogušas, V. Saulys, S. Leikus, M. Genčius, A. Grigalauskas, kun. Leon J. Peck, A. Gyls, A. Raulinaitis, K. Lietuvninkas, A. Pužauskas, V. Račiūnas, O. Veclovas, kun. J. Pakalniškis, K. Almenas, J. Jarašius, M. Kasniūnas, S. Bakšys, S. Dargis, A. Kliorienė, A. Kliorienė, V. Abramavičius, G. Lapėnas, V. Danasius, J. Rejeris, T. Gedrimas, Giedrė Šaulys, S. Stravinskas, D. Kapočinskas, S. Kasnickas, D. Šatas, F. Gužas, A. Juška, S. Jurkūnas, A. Matulionis, A. Domaika, G. Indreika, N. Balčiūnas, O. Kremeris, M. Seduikis.

8 dol. - I. Smieliauskienė.

6 dol. - A. Vincevičius.

Po 5 dol.:- I. Tamošiūnas, M. Spence, L. Morkūnas, B. Telyčėna, I. Vadauskas, P. Sniegaitis, S. Jurskytė, D. Jakas, P. Bielinis, V. Mažeika, K. Genčius, S. Sakavičius, V. Dailidka, T. Merkevičius, V. Pleškus, D. Mikoliūnas, A. Kloster, N. Noreika, S. Zeikus, J. Petrauskas, V. Milukas, M. Pauliukonis, E. Dambriūnas, A. Stašaitis, R. Krasauskas, M. Baukus, T. Šauly, A. Ruigys, V. Butvydas, B. Raugas, B. Žemaitis, B. Jesevičius, G. Žukauskas, B. Bernotienė, A. Sandargas, P. Pajojus, V. Taseckas, E. Kelečius, J. Zalagėnas, J. Lapšys, V. Knyvaitė, A. Juodvalkis, K. Butkus, I. Smalstys, A. Sakalas, F. Brazaitis, V. Gureckas, O. Kaselis, M. Ališauskas, D. Eidukienė, V. Jasiulionis, B. Pauliukonis, G. Miglinas, V. Gustaitis, B. Podis, A. Kiškis, P. Petkelienė, M. Kardauskienė, A. Simėnas, I. Alantas, D. Mieliulis, J. Plačas, P. Narutis, M. Kvedaras, P. Besasparis, D. Valiukėnas, P. Skrupskas, S. Naikauskas, T. Rūta, V. Mažeikienė, A. Bigelis, J. Povilaitis, V. Musonis, E. Šilgalis, M. Vencus, K. Stravinskas, M. Titas, V. Kleiva, B. Zeikus, I. Beinorauskas, J. Jankauskaitė.

Visiems aukotojams nuoširdi padėka. Tik Jūsų aukos mums leidžia siųsti žurnalą į Lietuvą už tą pačią kainą – 15 dol., o kai kuriems tik už ačiū!

LAIŠKAI LIETUVIAMS–Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius–Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas–Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorius–dr. Jonas Boguta. Administratorė–Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636–1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata–15 dol., atskiras numeris–1,50 dol.